

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 koroná,
három hónapra ..... 8 koroná

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 koroná,
három hónapra ..... 10 k. 10 f.

HIRDETÉSRE:
Egy sorra ..... 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Közéleti főnöke: József J. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 14.

Visszavert orosz támadások.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában nincs változás. Napközben tűzértségi harc volt. Egyes orosz csapatoknak támadásait ellenség veszteségei mellett mindenütt visszautasítottuk.

Kárpátokban Csanabaligradi műút mentén harcok tovább tartanak. Egy magaslat, amelyért napok óta folyt a harc tegnap birtokunkba került. Csapatunk ellenséges állás egyes részeit árkasztámadással felrobbantották az ezt követő közelharcban ellenséget visszaverték és több, mint ezerkét száz főnyi legénységet és több tisztet elfogtak. Az oroszok ellentámadásait, amelyeket a magaslat, valamint a szomszédos terep szakaszokba lévő állásaink ellen intéztek, még az éj folyamán az ellenségnek súlyos veszteségek mellett visszavertük.

Dékelet-galiciai arvonalon és Csernovic vidékén nyugalom van. Hőfer altábornagy a vezérkar főnökhelyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavonultak az oroszok a Bobr mögé.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől délre az angoloknak egyes különálló támadásait könnyűszerrel visszavertük. Neuve-Capelle falu visszafoglalására irányuló támadásunkat, amely kezdetben kivívott sikerek után nagy angol túlerőt talált, ez okból nem is hajtottuk végre. Angolok e vidéken élénk tevékenységet fejtettek ki repülőgépekkel, akik közül tegnap előtt egyet és tegnap kettőt lelőttünk.

Champagneban a harc egyes helyeken ismét feléledt. Franciák összes részleges támadásait ellenség nagy vesztesége mellett levertük. Eközben kétszáz fogoly maradt kezünkben.

Vogezekben köd és hó akadályozzák a harci tevékenységet.

Keleti hadszíntér:

Oroszok Augusztow vidékéről és ettől északkeletre eső terepről a Bobr mögé és Grodnó ágyuinak védelme alá vonultak vissza.

Orzye mentén oroszok egy támadását visszavertük. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A régi és az új március.

Arad, március 18.

Ilyen március tizenötödikét se élünk meg, a mint hogy nem volt olyan karácsonyunk, újévünk és vizeskeresztünk, mint az, a melyik utólagára eltelt. A lelkesedő nap, a mely néha az első tavaszi napsugárral jött meg, néha az utolsó téli hóval, a melyen visszafiatalodtunk azokkal a fiatalokkal, a kik a hazafias ünnepet megülték és azokkal a fiatalokkal, akikről ezen a napon megemlékeztünk, — bizony más, mint annak előtte. Talán azt lehetne mondani: most nem is az ifjuság ünnepe. Az ifjuság, a mely leginkább ünnepelhetné a márciusi emlékeket, a hóborított földcsáncok, hegyoldalakon van, tűzvonal közepette. Az egyetemi ifjak, a kik ezen a napon zsinóros atillát és diszkardot vettek föl, csukaszürkében vannak és szuronyos fegyver van a kezükben. A mi a március tizenötödikével összeesik: a harminékét-harminchat éves ki nem képzett népfölkelők bevonulása, — az is azt hirdeti, hogy a fegyverbe már azok is beállanak, a kik az ifjuság tulsó határán vannak.

A serdületlenek és az öregek márciusa ez. A serdületlenek talán nem tudják megtalálni a kapcsolatot a jelen és a nagy múlt között, az öregek pedig sokkal inkább benne élnek a háborúval járó gondokban, hogy sem szabad szívvel ünnepelni tudniuk. Az öregek, a kik a halálveszedelmekben járó fiaik, vejeik miatt aggódnak és a kik maguk egyre jobban érzik a háború gazdasági hatásainak megannyi terhét, tüskéjét. Leköthetik-e ezek a gondolatukat, a lelküket a szent visszamlékezésnek, a melylyel 1848. márciusa hallhatatlanságainak tartozunk?

és a hálás megemlékezést még kevésbé szabad elhagynunk, mint máskor. Az a rettentő harc, a melyhez minden erőnket odaadtuk, és a melynek végét, sorsát még nem tudjuk, — minden esetre új világot, új korszakot teremt a számunkra. De ez nem jelenti, hogy a hatvanhét év előtti események egészen elveszítettek a jelentőségüket és azoknak semmi vonatkozásuk nincsen a világtörténelmhez, a mely megmérhetetlen véráram és töméntelen köny között most készül.

Ezernyolcszáznegyvennyolc március tizenötödike olyan esemény volt, a mely a magyar nemzet, a magyarok történelmi értéke és hivatása felé terelte a világ figyelmét. És ugyanez az érték bizonyult be most is a világháborúban, a küzdelemben, a mely minden áldozat mellett is megbecsülhetetlen módon tett tanubizonyosságot Magyarország erejéről, nemzeti öntudatáról. Akkor a rokonszenves külföld ismerte el ezt az értékünket, most az ellenségeink. Csak a legutóbbi napokban kerültek nyilvánosságra az angol lapok cikkei, a melyek Magyarországról szólnak. Azelőtt észre se vettek bennünket a monarchiában, most elismerő bámulattal írják meg, hogy mi vagyunk a monarchia gerince, s a háborúban nekünk, magyaroknak jutott az irányító szerep.

Nincs szükségünk ellenségeink kétes értékű bókjaira. Mi tudjuk, hogy ki vagyunk; tudtuk akkor is, a mikor nem vettek észre bennünket; és tudtuk, hogy ilyen önértékesekké, történelmi hivatásunkra büszkékké, nyiltakká és bátrakká ezernyolcszáznegyvennyolc március tizenötödikének hő-

sei tettek bennünket. A kik 1848. március tizenötödikén szavaltak, rövid idő után a csatatérre kerültek és megmutatták, hogy nemesak szavalni, dalolni tudtak a hazáért; a mi fiaink, a kik esztendőkön keresztül szavaltak és énekelték a márciusi verseket, megmutatták, hogy ők is méltók a halhatatlanokhoz. A vitézségnek ezer és ezer példáját, a kik ma kitüntetés viselnek, vagy a tömegsirokban pihennek, nevelte igazi hőssé, Petőfi Sándornak márciusi szava: *Sehonnai bitang ember, — ki most, ha kell, halni nem mer!*

Hozzájuk, a kik életüket nem sajnálják a hazáért, száll a márciusi ifjakat dicsőítő ének. Ok azok, akik méltók a hatvanhét év előtti nagyokhoz, Petőfihez és társaihoz. Ezeknek a halhatatlanoknak szelleme tekintsen rájuk, acélozza meg kariukat, védje meg testüket, hogy nekik maguknak is legyen élvezetük a dicsőségben, a melyet őseik nyomán a magyar nemzetnek szereznek!

Félmillió koronát érnek a Kulturpalota gyűjteményei.

(A köznevelési ház eleje. — Jelentés a Kölcsey Egyesület közgyűlésének.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Amikor a Kulturpalotát ünnepélyesen megnyitották: *Varjassy* Lajos polgármester a köznevelés aradi házának szellemi vezetésére a *Kölcsey Egyesületet* kérte fel. A most harmincöt éve főnálló aradi kultúregyesület *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, elnök vezetésével és fáradhatatlan munkájával megfelelt a reá bízott feladatnak és elérte azt, hogy a Kulturpalota és a Kölcsey Egyesület kulturális munkássága egygyé forrt, egymástól elválaszthatatlanná lett. Arról, hogy a palota megnyitása óta mit alkotott, mit tett a Kölcsey Egyesület, a március 21-én tartandó közgyűlés elé terjesztett lítkári jelentés a következőkben számol be és ez a jelentés egyttal képet ad a Kulturpalotában végzett munkáról, az ott felhalmozott kincsek értékéről is:

1. Rendezte a régiségtárt és az ereklye-muzeumot. 3. Az *Abray*-féle éremgyűjtemény megszerzését kezdeményezte és közvetítette; a nagyértékű gyűjtemény 7000 korona vételárából 4000 koronát Arad sz. kir. város, 8000 koronát a M. és K. O. Főfelügyelősége fedez. 3. A városi könyvtár részére megszerezte a *Fábián* Gábor féle könyvtárt és levéltárt.

4. Megszerezte *Fábián* Gábor dolgozó-szobájában volt összes butorokat és így megalkotta az értékes antik butorokból álló *Fábián* Gábor-szobát, abban helyezte el. A *Fábián*-könyvtárt, s így ezzel, valamint ugyancsak az egyesület buzgalmaival a *József* főherceg uton felállított emlékszoborral *Fábián* Gábor emlékét külső formákban is méltó módon megőriztette. 5. Megszerezte a *Czárán* Gyula-féle és a *Nachtnébel*-féle nagyértékű könyvgyűjteményeket. 6. Átvette és rendezte az aradi főgimnázium összes muzeális gyűjteményeit. 7. Egybegyűjtötte és rendezte a városi muzeum anyagát. 8. Kezdeményezte és közvetítette az Országos Szépművészeti Muzeum Igazgatóságánál az Aradon létesítendő Szépművészeti Muzeum ügyeit. Az így módon létesített és az 1914. év elejétől a közönség használatára nyitva álló muzeumban elhelyezett műtárgyak leltári értéke 265.000 korona. 9. Aradi vasúti állomáson a vasúti alkalmazottak használatára egy kettőezer koronás népkönyvtárt létesített. 10. Az Aradi Filharmonia Egye-

sülettel szövetkezve — a köznevelési intézet nagytermében tartandó hangversenyek céljaira — egy ötezer korona értékű *Bösendorfer*-féle szongorát vásárolt. 11. Megszerezte az ereklye-muzeum számára a *Bohus-Görgey*-féle nagyértékű emléktárgyakat, a városi muzeum részére pedig a volt aradi ács-céh teljes ritusos felszerelését. 12. A köznevelési intézet művész-terme számára megszerezte az aradi zeneiskola alapítóinak, igazgatóinak és mecénásainak olajfestményü arcképeit. A megfelelő feliratokkal ellátott 12 darab festmény a művész-terem díszét képezi, az utókor háláját kifejezésre juttatja és a polgárságot áldozatkész közéleti tevékenységre buzdítja.

13. *Hosvay* Lajos dr. műegyetemi tanár nevére egy négyszáz koronás alapítványt létesített, amely összeg kamatai évről-évre az aradi állami tanítóképző intézetnek a természettudományok tanulása körül legszebb eredményt felmutató növendék jutalmazására fordítandó.

14. Rendezett kilenc irodalmi estélyt. Az estélyek műsorának választékosságát igazolja az, hogy az 1200 embert befogadó nagyterem minden egyes estély alkalmával zsúfolásig megtelt. Az estélyeket az egyesület tagjai díjtalanul látogatták, nemtagok egy korona belépő díjat fizettek. Az erkélyek a közéleti ifjuság, a polgári leányiskola és a felsőbb leányiskola növendékei számára voltak fenntartva. Az irodalmi estélyek előadási nagyobb részben háborus tárgyúak voltak. Ugy hisszük, hogy kulturális feladatuoknak legjobban feleltünk meg, amikor a szokásos *Kölcsey*-zsurokat a háborús viszonyok között is megrendeztük és azokon a háboruskodó hatalmokról, azok érdekviszonyairól adtak az előadók tájékoztatást a közönségnek. Az alapszabályszerűen megállapított nyolc irodalmi estély helyett kilencet rendeztünk: ötöt az 1914. félelvben, négyet 1915-ben. Két estélyt teljesen a zenének szenteltünk: egyet nagyszűrvetségesünk tiszteletére a német zenének, egyet pedig a magyar — főképp katonai tárgyú — zenének. Miadkét zeneti estélyt *Wagner* József dr. tanár rendezte fáradhatatlan buzgalommal. Éppen a kitűnő zeneti irány további agitálására és készségére számítva, vettük tarvbe, hogy az 1915—1916. szezomban ismét több estélyen mutatjuk be a magyar zeneköltészet régi és új termékeit. *Wagner* József dr. tudása és szervező képessége segítségével legkülönböztettebb a magyar népköltészet és a magyar operák bemutatásával akarjuk szolgálni kultúregyesületi hivatásunkhoz hiven a hangversenyeken annyira elhanyagolt, feledésbe merített magyar zenét.

15. Rendezett 12 szabadlécsumi előadást és egy ifjusági hangversenyt. 16. Hatékonyan támogatta az Aradi kat. háziasszonyok egyesületének megkeresésére az intézet kitermében a cselédleányok részére az erkölcsnevelő előadásokat és kinematograf-mutatványokat. 17. Egy egyfelvonásos és az intézet nagytermében műkedvelők által előadandó színműre 200 koronás pályadíjjal pályázatot hirdetett. A beküldött hét pályaművet a kiküldött zsűri már elbíráta.

18. Az egyesület által létesített *Trefort*-alapítvány kamatait *Lambrecht* *Emília* menyházai róm. kat. tanítónő részére jutalomdíjképen kiutalványozta. 19. Az egyesületnek 1914. évi március havában megtartott közgyűlésére *Gaal* *Jenő* dr. műegyetemi tanár által *Széchenyiről* és *Kölcseyről* írt tanulmányt kinyomatta és az egyesület tagjainak díjtalanul megküldötte. 20. *Kovács* *Ernő* 1848—49-iki honvéd őrnagynak az aradi vár ostromáról vezetett és az egyesület által sajtó alá rendezett és kinyomtatott napló egy-egy példányát Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagjai, valamint az egyesület választmányi tagjai részére tiszteletpéldányképen megküldötte.

21. Az aradi kórházakban elhelyezett *sebesült katonák részére az egyesület az Országos Köznevelési Tanácstól Vasárnapi Könyve-*

ket kért. A kiküldött 8000 darab füzet megfelelően csoportosítva és egybekötve a sebesültek részére kiosztatott.

22. Az egyesület a hadi kőcsőnre 8000 koronát jegyzett. 23. Az egyesület folytatta a tizenhárom vértanú hamvainak egybegyűjtésére irányuló tevékenységét. Az ez irányú fáradozások eredménye, hogy *Lásár* *Vilmos* és *Schweidel* *József* vértanúk hamvai az aradi vár sáncaiból exhumáltak, beazenteltettek és méltó helyen megőrzés alá vétettek. 24. A hadjárásban megcsönkult katonák javára az egyesület részéről rendezett felolvasással kapcsolatos hangverseny tiszta jövedelme 1596 korona 70 fillér felerészben az Országos Hadsőgélyző-bizottság pénztárához, felerészben Arad sz. kir. város polgármesterének kezébe átítetett.

25. A város tulajdonába átvett gyűjtemények, nevezetesen a régiségtár és az ereklye-muzeum, valamint a városi muzeum és szépművészeti muzeum tárgyai leltározattak, a tárgyak értékeltek és a leltárak két-két példányban kiállítottak. A leltárak szerint: a) az ereklye muzeumban elhelyezett tárgyak száma 3804, értéke 182.500 korona, b) a szépművészeti muzeumban elhelyezett tárgyak száma 237, értéke 265.000 korona, c) a régiségtárban elhelyezett tárgyak száma 2791, értéke 3750 korona, d) a városi muzeumban elhelyezett tárgyak száma 238, értéke 10.700 korona. Az eddig rendezett gyűjtemények egyttés értéke 461.950 korona. Ebben a többi százezer koronát érő könyvtár értéke nem szerepel. A néprajzi muzeum, az éremgyűjtemény, valamint az ereklye muzeumhoz tartozó kézirat és plakát-gyűjtemény rendezés és leltározás alatt van.

Abray *Lajos*, aki a numizmatikával évlizedeken át szakszerűen foglalkozott, a hozzá intézett kérelemre a legnagyobb készséggel vállalkozott arra, hogy az intézet gazdag éremgyűjteményét szakszerűen rendezze. A nagy és érdemes munka befejezés előtt áll.

A rendezett gyűjteményeknek az 1914. év folyamán 4117 látogatója volt. Belépő díjából bevétel 1593 korona. Az egyesületnek az 1914. év folyamán 800 évenként hat koronát és 200 évenként négy koronát fizető tagja volt.

Az egyesület részéről Arad sz. kir. város közönségének tulajdon jogilag átengedett és idközben a *Fábián*, *Nachtnébel* és *Czárán* féle könyvgyűjteményekkel gazdagodott, s így mintegy 80.000 kötetből álló könyvtárból 6817 mű 10.347 kötetben feldolgoztatott, szakcímjegyzékbe foglaltatott és a kinyomtatott címjegyzék a közönség rendelkezésére bocsátatott.

Főlemelték a kukorica kiviteli vámját Romániában. Bukarestből jelentik: A román képviselőház ülésén *Brezulescu* képviselő indítványt terjesztett elő a kukorica kiviteli tilalonnak március 14-én való életbeléptetése tárgyában. Élénk vita keletkezett, amelynek folyamán *Greceanu* képviselő közölte, hogy Romániának ezidő szerint nyolcszor akkora a kukorica készlete, mint amekkora a szükséglete. A pénzügyminiszter szerint, nem volna helyes dolog a felesleges kukorica kivitelét megtiltani. Ajánlja azonban a kivitelnek magas díjakkal való megrovását. Az így befolyó összegből a szegénysorsu lakosság részére vásárolnának gabonát. A pénzügyminiszter megígérte végül, hogy figyelemmel fogja kísérni a spekulánsokat és ha szüksége mutatkoznék, a kereskedelmi jogot meg fogja vonni tőlük. Újabb jelentések szerint a vámkiviteli díjak felemelését kiterjesztették a babra és a kukorica listre is, a rozs és zabkivitel pedig egészen eltűnt.

Varsóból Aradra jött orfeum igazgató.

— Gyűlölik az oroszok az angolokat. — Csak szegények lakják a lengyel fővárost. — Egy szemtanú elbeszélése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Huszonöt évi távollét után ma hazaérkezett Aradra valaki, aki néhány héttel ezelőtt még Varsóban lakott és Orosz-Lengyelország fővárosából nagy figgyel-bajjal eltűrt utazni. Az illető magyar állampolgár, aradi származású ember: Szabó Józsefnek hívják és ma is élnek Aradon sokonai, akiknek látogatására jött most. Szabó József huszonöt évvel ezelőtt került el Aradról, ahol színész volt. Oroszországba jutott, itt is színházaknak és orfeumoknak volt a tagja, míg néhány évvel ezelőtt végleg letelepedett Varsóban, ahol egy orfeumnak lett az igazgatója. A háború kitörése óta, különösen pedig, mióta a németek olyan közel állnak Varsóhoz, természetesen nem vesethette tovább a magyar származású ember az orfeumvállalatot, de azért továbbra is megmaradt a városban, míg végre három héttel ezelőtt sikerült neki az amerikai konzul közvetítésével utlevelet szereznie, amelylyel Bessarabián és Románián keresztül haza tudott jönni Magyarországra. A most ötvenkét éves ember, aki a huszonöt évi távollét ellenére teljesen jól beszéli a magyar nyelvet, a varsói életről a következőket mondotta el az Aradi Közlöny munkatársának:

— Mióta kitört a háború, csendes város lett Varsóból, ahol azelőtt hangosan, vidáman folyt az élet. A háború első hónapjaiban, amikor német repülőgépek olyan sűrűn keresték fel a várost bombákkal, különösen kellemetlen volt az ottartózkodás. Állandó izgalomban éltek az emberek, a bombák elleni védekezés volt ugyyszólván kizárólag a beszéd tárgya, és igen sokan leköltözködtek a pincékbe, ahol nagyobb biztonságban érezték magukat. A bombák rendszeresen kisebb házakra hulltak, katonai épületet, vagy nagyobb középületet nem rongáltak meg. A lakosságnak igen nagy része elköltözött a városból a németek közeledésének hírére, most is csak a szegényebb emberek laknak a városban, akinek csak módjában állott, otthagyták Varsót és elköltözött más városba. A vasuti közlekedés Varsó körül nagyon megbénult, egyedül Moszkva felé lehet simán akadály nélkül utazni. Igen sok sebesült van a városban, roppant sok kórházat állítottak fel, amelyek mind zsúfolásig tele vannak súlyosabb sebesültekkel, akiket a frontról hoznak ide. Három héttel ezelőtt, mikor én otthagytam Varsót, a németek tudomásom szerint körülbelül olyan távolságra lehettek, mint ide Győrök és erősen beásva helyezkedtek el. A német katonák hősiességéről és páratlan szívósságáról csodálatos történeteket hallottam, még az oroszoktól is.

— A kórházakon kívül mindig tele vannak a templomok is. A vallásos orosz nép a megpróbáltatás mostani napjaiban még ájtatosabban és sürűbben fordul istenéhez, mint békés időkben. A nap minden szakában gyakran látni imádkozó embereket. A vendéglők és kocsmák ezzel szemben üresek, közönség alig van, a legtöbb mulatóhely le is zárta redőnyeit. Még ha közönség volna is, akkor se lenne érdemes most nyitva tartani a szórakozóhelyiségeket, amikor az alkoholt olyannyira kedvelő nép el van tiltva az alkoholtól. Szigorúan tilos pálinkát árusítani, és nemcsak a lakosságra, hanem a fegyverben álló katonákra is vonatkozik ez a tilalom. Állítólag — így beszéltek Varsóban — a cár azt akarta, hogy minden

katonának naponta kapjon bizonyos alkoholemennyiséget, de Nikolajevics nagyherceg volt az, akinek hatalmas akaratán meghiúsult a cár törekvése. — Ugyis a tiszték innák meg az alkoholt, vagy ellopják a pénzt — mondotta állítólag a nagyherceg — a katonáknak nem jutna belőle.

— Csodálatos, hogy Varsóban egyáltalán nincs nagy élelmiszerdrágaság. A legzükségesebb élelmiszereknek aránylag igen olcsó ára van, úgy hogy az élelmiszer körül idáig nem volt semmi különösebb nehézség, a nép el van látva, a mire szüksége van a megélhetéshez. Több orosz emberrel beszéltem, a kik nagyon becsúrlően nyilatkoztak az angolokról, a kik nem felelnek meg a hozzájuk fűzött várakozásnak. Beszéltek arról is, hogy Oroszország és Franciaország, ha kibékül mostani ellenfeleivel, majd együttes erővel fordul Anglia ellen, hogy végleg letörje hatalmát.

Elutasított

30.000 koronás tartási kereset.

(Per a volt rendfőnök ellen. — Az örökbe fogadott leányka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Különös polgári per sorát döntötte el ma az aradi kir. törvényszék. A pert még a múlt évben indította egy aradi postaaltiszt Csák Czirjék dr. volt aradi minorita rendfőnök ellen tartásdíj címén követelve rajta 30.000 koronát.

Az aradi törvényszék polgári tanácsában Jákó Sándor dr. referálta ma az ügyet. A keresetében felperes előadta, hogy mintegy tíz év előtt Csák Czirjék dr. reá egy leánygyermeket bízott azzal, hogy nevelje fel polgári módon a kötelezőleg kijelentette, hogy a neveltetés költségét viselni fogja. A rendfőnök azonban ennek az ígéretnek eleget nem tett s ezért felperes követel tőle a tartásért tíz évre visszamenőleg évi hatszáz koronájával hater ezer koronát, továbbá kéri a törvényszéket, hogy kötelezze a rendfőnököt — miután az ő elhunytja esetén vagyons, mint szerzetesé, a rendre száll — helyezzen letétbe a leány további tartási, nevelési és tanítási költségeinek fedezésére havi száz koronájával számítva huszonnégyezer koronát.

Csák Czirjék dr. a per során tagadta, hogy felperes keresetének bármi jogi alapja is lenne. Tagadásba vette, hogy a leánygyermeket egyáltalán ő bízta volna a postaaltiszt gondjaira s hogy neveltetésére megbízást adott volna. Ettől is eltekintve azonban — így szólta a rendfőnök érvei — már csak azért is elutasítandó a kereset, mert 1913-ban a postaaltiszt felesége már sommás pert indított ellene ugyane tárgyban s akkor ő — nem mintha a pernek alapja lett volna, hanem, hogy a meghurcoltatást kikerülje — kiegyezett az asszonnyal olyképen, hogy 2000 koronát deponált részére azzal a feltétellel, hogy a gyermeket adoptálja s hogy semminemű igényrel többé nem lép fel.

A törvényszék tanuként az asszonyt, a gyermeket s a gyermek anyját haltatva ki. A tanuvallomások alapján beigazolták látták azt az állítást, hogy az asszony peresigénnyel

már fellépett s egyességet kötött. Csák dr. a 2000 koronát a felperes akkori ügyvédjénél deponálta is, 6k abból kétszáz koronát előlegkép felvettek, az egyességnak eleget tettek annyiból is, hogy a gyermeket adoptálták, azonban mikor a kétezer korona hátralevő részének felvételére került volna a sor, akkor meggondolták a dolgot. A törvényszék úgy találta, hogy amennyiben a gyermek felnevelésére Csák dr.-tól, vagy bárki mástól valaki megbízást kapott, az csak az asszony lehetett s így a férjnek parlási joga nincs. Mindezek alapján a királyi törvényszék a keresetet elutasította.

Megtiltják a nullás liszt őrlését.

(Bartóky államtitkár Arad gabona ellátásáról. — Aradi küldöttség a földművelési minisztériumban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Megirtuk annak idején, hogy az aradi Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére Arad város tanácsa a Kamarával egyetemben lépéseket tett a minisztériumban Arad város lakosságának lisztellátásának ellátása érdekében. Tudvalevőleg a múlt hó folyamán a belügyminisztériumban megígérték, hogy Arad élelmiszer számára 350 waggon lisztnek megfelelő gabonát utaltatnak ki az Országos Gazdasági Bizottsággal. Ezt a gabonát az aradi malmokból alakított konzorcium átveszi és a kereskedők és pékek közvetítésével forgalomba hozza. Mivel már közeleg az az időpont, amikor a lakosság liszt és kenyér szükségletét normális úton lehetetlen lesz Aradon kielégíteni, a Kamara és a városi tanács szükségesnek tartotta, hogy véglegesen tisztázza a kérdést az illetékes minisztériumokkal. E célból Varjassy Lajos dr. kamarai titkár és Lőcs Rezső helyettes polgármester csütörtökön felutazott Budapestre és mindketten megjelentek a földművelésügyi minisztériumban. Utközben csatlakozott hozzájuk Tagányi Sándor dr., a máriaradnai kerület képviselője.

Az aradi küldöttség megjelent Bartóky államtitkárnál, akinek elmondották, hogy a 350 waggon lisztnek megfelelő gabonára Aradnak rövid idő múlva szüksége lesz, tehát már most tudni szeretnék az ideszállítás időpontját. Az államtitkár kijelentette, hogy Arad lakossága teljesen nyugodt lehet, mert a megígért mennyiséget fokozatosan, minden föltétel nélkül megkapja. Az egész mennyiség ideszállításának időpontját még nem tudta meghatározni; a kellő mennyiségű anyag már rendelkezésére áll ugyan az Országos Gazdasági Bizottságnak, azonban nem akarják a Máv.-ot nehéz problémá elé állítani. Eddig ugyanis jobbára a dunántúli vármegyékben fejezték be a gabonarekvizitációt és így onnét kellene ideszállítani az anyagot, ami a mostani viszonyok között majdnem teljesíthetetlen feladat a vasut számára. Ezután fejeződik be az Aradhoz közel fekvő vármegyékben, s az eme vármegyékben lefoglalt gabonát küldik hozzánk. Az államtitkár egyébként azonnal intézkedett a rekvizitálás gyors lebonyolítása iránt. Bartóky államtitkár azt az örvendetes kijelentést is tette, hogy amennyiben Aradnak már előbb is szüksége van gabonára, azt az itteni malmok előlegezhetik a városnak abból a készletből, amelyet a malmokban kőszelvényekre már régebben lefoglaltak, amelyet csak hónapok múlva szándékoznak felhasználni.

Az aradi funkcionáriusok arról is értesültek a minisztériumban, hogy legközelebb új kormányrendelet jelenik meg, amely a malmoknak teljesen eltiltja a nullás liszt őrlését és a kenyérliszt az eddiginél magasabb percentű tengerliszttel való keverés után hozható forgalomba. Azzal az örvendetes információval is szolgáltak a miniszteri hivatalokban, hogy bár még a tengeri készletek pontos megállapítása nem fejeződött be, de már az eddigi adatokból is konstatálni lehet, hogy az ország zavartalanul

elbátható tengerivel és még az állati szükségletek kielégítése sem tűköt akadályokba.

Arad lakossága tehát nyugodtan nézhet az előző nehéz hónapok elé, mert a mindennapi kenyere biztosítva van. Ez a kenyér ugyan nem lesz olyan minőségű, mint aminőt egy évvel ezelőtt ettünk, de viszont igen tápláló anyagból készül és ami a legfőbb: a polgárságot megmenti az éhínségtől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután: Katka, operett. Este: Tompa Kálmán felléptével „Oroszok Máramarosban”, újdonság először. Ezt megelőzi: „A bécsi burgba” alkalmi költemény. Irta és szavalja Tompa Kálmán.

Hétfő: „Oroszok Máramarosban” másodszor. Ezt megelőzi Zombori Andor reál isk. tanár alkalmi költeménye: „Uj március”. Szavalja: Kiss Miklós.

Kedd: R. Gombaszögi Frida, a Magyar Színház művésznőjének felléptével „A Mandarin”.

Szerda: R. Gombaszögi Frida, a Magyar Színház művésznőjének felléptével: „A farkas”.

Csütörtök: Szibill, operette.

Péntek: A koldusdiák, teljesen új betanulással először.

Szombat: A koldus diák, másodszor.

Weil Magda sikeres hangversenye.

— A fővárosi sajtó az aradi művésznő haladásáról. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Komoly és jelentős sikere volt Weil Magdának, az aradi származású hegedűművésznőnek Budapesten, ahol a legkiválóbb bécsi filharmoniai zenekarral, a Thankünstler-Orchesterral együtt a Vigadóban hangversenyzett. Valamennyi fővárosi lap örömmel használja fel az alkalmat arra, hogy a fiatal művésznő tavalyi debütje alkalmával kifejezett ama reménye, amelylyel művészi haladást és tökéletesedést várt tőle, nemcsak teljesült, de rövid egy év alatt a reprezentáns művészek sorába emelkedett.

— Weil Magda — írja az „Az Ujság” — a fiatal magyar hegedűművésznő Bruch d-moll versenyművét adta elő. Weil Magdát tavaly hallottuk már önálló hangversenyen; művészetének erősei, melyeket akkor is megállapítottunk, azóta még csak jobban kifejlődtek. A technikája eljutott a legmagasabb fejlettségig annyira, hogy tökéletes kelmézetessége miatt szinte észre sem vesszük. Különben a művésznő sem hívalkodik vele. A mire igazán nem is lenne szüksége, hiszen annyival értékesebb kvalitásai is vannak. Így tónusának szinte férfias ereje, biztos, elegáns vonóvezetése, temperamentuma és egész játékának nagyvonalúsága. Mindent összevetve, a hegedűművésznők között alig tudunk jobbat nála, sőt még vele egyenrangú is keveset. Azt, hogy a kettős fogófogónál és akkordoknál valami kellemetlen recsegést hallottunk néha, az a hegedűnek és nem Weil Magdának volt a hibája.

— Bruch d-moll hegedűhangversenyét a fiatal Weil Magda adta elő figyelemreméltó készséggel. Sefcsik iskolájának ezt a tehetséges magyar növendékét a múlt héten hallottuk először önálló hangversenyén. A művésznő azóta jelentősen fejlődött tudás és zenei biztonság dolgában, nagyszerű dinamikai készsége van, csak a tónusa szorult még csiszolásra — írja a „Világ” zenei referense. — A nagy versenymű előadásával megérdemelt szép sikere volt és előreláthatólag még sok ilyenben lesz része nálunk.

— Az est vendége Weil Magda hegedűművésznő, Sefcsik kitűnő tanítványa, aki a múlt évben debütált a Zeneakadémia termében önálló hangverseny keretében. A fiatal hölgy Bruch d-moll hegedűversenyét játszotta és azokat is meglepte készséggel, akik — mint mi — további fejlődésén sokat várunk tőle a Pesti Napló tudósítója. A technikája teljesen kiegyenlített, a tónusa éllyről jövő, melegséges és szelíven zengő, az előadása értelmes, világos, nagy intelligenciáról tanúskodó. Öntudatos és érett muzsikálás a Weil

Magda hegedűjátéka és mai nagy sikere egy diadalmas művészpálya újabb jelentős állomása volt. — Esault Weil Magda volt a szólista; — olvassuk a Pesti Hirlapban — a fiatal, széptehetségű hegedűművésznő tavalyi önálló hangversenyén sikerrel mutatkozott be és ma is Bruch d-moll hegedűkoncertjének virtuóz előadásával diadolságot szerzett mesterének, Sefcsiknek.

— A hangverseny műsora élvezetesen gazdagodott azzal, hogy Weil Magda, a fiatal hegedűművésznő is játszott. Meglepett technikai és intellektuális kvalitásaival. A férfiasan erőteljes hang, a vonókezelés energiája, a cantilene melegsége és a temperamentum majdnem dinamikus heve elragadóak. A fiatal hölgy tekintélyes technikai készsége még csiszolandó és mindenekelőtt a közép ujjak merevsége volna kiküszöbölendő. Weil kisasszonyt — a Neue Zürcher Journal tudósítója szerint — minden tételt után zajosan és érdeméhez méltóan taposták és ünnepelték.

— A Pester Lloyd így ír: A fiatal művésznőt, Sefcsik tanítványát tavalyról jól ismerjük. Mai előadása is természetes zenei érzésével, precíz ritmus érzékével és kvalitásos hanghordozásával tűnt fel.

A hangversenyt a Vörös Főhold javára rendezték.

Az előkelő bécsi zenekar Weil Magdát a tegnapi siker után két bécsi hangversenyre szerződtette.

* A színház hírei. R. Gombaszögi Frida, a budapesti Magyar Színháznak kiváló primadonája kedden, f. h. 16-án kezdi meg két estére tervezett vendégjátékát. A művésznő, ki már az előző évben vendég szerepelt nálunk és egy csapásra meghódította Arad közönségét. Most is két legjobb szerepben lép fel, kedden a „Mandarin” drámában és szerdán a „Farkas”-ban. A vendég szereplés bérletben, a mostani helyárrakkal történik. — „Oroszok Máramarosban” másodszor hétfőn, március 15-én Tompa Kálmán felléptével megismertli a társulat ezt az aktuális színjátékot, előadás előtt Kiss Miklós elszavalja Zombori Andor reáliskolai tanár költeményét. — „Uj március” című hazafias alkalmi költeményét. — A jövő hét műsora. A jövő hét, eltekintve R. Gombaszögi Fridának, a budapesti Magyar Színház kiváló művésznőjének vendégfelléptétől, minden tekintetben érdekes. A társulat minden törekvése odairányul, hogy a sok újdonság mellett, felelevenítsen a régi operettek közül egyet-egyet — így jutott a hétre Müllöckernek egyik legjobb alkotása, a „Koldus diák” is. Ez az operette, mely ugyszóván a zenei irodalom egyik legértékesebb gyöngye, a mai generáció előtt csaknem ismeretlen, így tehát ennek az operettnak a felelevenítésével minden körülmények között hasznos munkát végez a társulat. A repiz kiválóan elsőrangú szereposztásban kerül színre, melyben a legkisebb szerepet is elsőrangú színész játssza. Főszereplők: Patáky Vilma, Szabó Mili, Benkőné, Barics, Járjai, Győző, Polgár stb. — Előkézületben: Papa kedvence, a Magyar Színház énekese bohózat újdonsága, melyet Gaber Andor fordított. Ripacsok, Nema asszony, a Vigszínház nagyhatású újdonsága.

* Márkus Emília az Apollóban. (Az aranyhaju szinksz hétfői premierje.) Soha olyan érdeklődés nem mutatkozott még a normális időkben sem Aradon mozilép írást, mint amilyen feszült várakozás előzi meg „Az aranyhaju szinksz” hétfői premierjét. Tegedhatatlan, hogy nem mindennapi esemény az olyan hatalmas művészi erők találkozása, mint amilyet ez a klasszikus értékű magyar film nyújt. Herceg Ferenc írói művészetét ragyogtatja meg az első mozdídarabjában. Egy kis virágárus leány karrierjét látjuk végigfutni magunk előtt. Violát, az aranyhaju szinkszet, Márkus Emma játssza mag szédületes művészi skálájának gazdagságával. A kis virágárusleány változatos, rohanó élete csupa szín, csupa megérzés mélység s Márkus Emília diadalmasan viszi kifejezésre a nagy író minden gondolatát. A mellékzerepeket kiváló magyar színészek játsszák. A darab kiállítását kiállítja a versenyt a Nordisk filmgyár rendezésével is. A premier előadásai, amelyekre már is rendkívüli nagy az előjegyzés, nem helytállóak.

* A Kulturpalota könyvtára hétfőn, március 15-én, a neuzeti ünnepeken zárva marad.

* Szendy Árpád a Vörös Kereszt hangversenyen. A tegnapi este nyújtotta a mostani háborus szeszai voltaképpen első nagyobb zenei újdonságát: a mai magyar zongoraművészek atyamesterét, Szendy Árpádot először Aradon játszani, az aradi születésű fiatal művészek és diótársak után. A filharmonikusok is összehozták még itthon maradt tagjaikat a megfogya bár, de törve nem egyesültek ez alkalomra megint a teljes számú katonazenekarral. Az est művészi sikerét már maga Szendy Árpád biztosította. Liszt volt növendéke nemcsak Beethovennek kitűnő interpretálója, amint a Holdvilág szonátában erről meggyőződhetünk, hanem különösen Liszt virtuozitásainak egyenes örököse, mint ezt a Faust-kerengőben a villámgyorsan lepergő gyöngykor futással ival és meangyörgésnek dübörgő akkordjaival igazolta. De bámultuk azt a miniatúr munkát is, melyet különösen a saját átiratu Liszt dalok pianissimóival („On, quand je dors” és „Es muss ein Wunderbares sein”) produkált. Ünnepezték is a mestert minden szám után, úgy, hogy a tapost és babérkoszorút ráadásul kellett honorálni. Szendy mestertől a Zeneakadémián vizsgázó tanítványai sokat tanulhattak, mert ilyen tökéletes plasticitású játékot ritkán hallhatunk Aradon. Zeilner Sándor karnagy is szépet produkált a zenekarral, Lisztnek a Szózat Hymusz variációját, Hörningnek a Wach am Rhein nyitányát a Deutschland über alles blueszövésével s a zenei anyagot Barhoidtyól mutatták be Beethoven Török indulójával együtt. A filharmonikusoknak egyetlen koncertje e szezonban az erdői siker teljessége mellett is anyagilag nem sokat eredményezett a jótkönyvnek, a kevéssé feltérít utár itélve. Vajjon a reklám elégtelensége, vagy a közönség apathikus voltának tulajdonítandó ez? Bizonyára az utóbbiak, hisz Szendy professzor koncertjén, ki a Kulturpalota megnyitására az ország első műiatézőit képviselte s ki e szezonban Pesten és vidéken már többször játszott telt ház mellett, a hivatalos Arad város sem látta jónak ma, át képviselteni.

* Randin és társa. (Nagy detektív dráma az Urániában.) Randin, egy nagyszabású szőke, ki ügyességével és felforgatóval el tudja érni azt, hogy mindanki igen jóhírű repülőkereskedőnek ismeri el. Ezt a hűtő hűtő fel azután Randin a legnagyobb szőkekereskedőnek elkövetésére. Egy régi szobor hű mészolót ekkor egy olaszországi kertő kertőben, felhívja erre a milliókat figyelmezt, ki bajtálló is a műremekét magának megszerzeni. El is utaznak a szobor keresésére, amire természetesen hamar rátalálnak és fufanggal ki akarják azt csempészni Olaszországból. Egy véletlen fedezi fel az egész szőkekereskedő, a társaság a rendőrség kezébe kerül, ahol megállapítják azt is, hogy az állítólagos műremek egy közönséges, értéktelen hamisítvány. — A királyi kávéháza, nagyszabású szőke történelmi dráma legközelebb az Urániában. 5

* A Társaság. Befejező részét közli Dobay István hetilapja, Janik László huszár főhadnagy: Szőkekereskedő fogságból, című cikkének. Bájos novellát írt Tormay Cecil, kedves háborus mesét Váry Rezső, a jótékony célra föllépett Vecsey Ferencz művészetét pedig az egyik cikkben méltatja Dobay István. L. Ady Mariska bangulatos költeményt írt. Az illusztrációk ezúttal a szokottnál is érdekesebbek: a címképet bonyhádi Percel József altábornagynak és négy katona fiának sikerült arcképe díszíti. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K. félévre 10 K. negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámait:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 367
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 181
kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 181
nyomda	— — — — — 181

Megsérült az entente flotta fele a Dardanellákban.

— Az angol tengerészet ellenezte az akciót. — Súlyos veszteség érte az angol csapatokat. — Semleges marad a Balkán.

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Athén—London—Konstantinápoly, március 13.

Nyolc napja egy helyen vesztegel az ostromló flotta.

Athén. A francia és angol hadihajók még mindig csak azon a támaszponton vesztegelnek, amelyen a Dardanellák előtt már nyolc napja állottak. (Bud. Tud.)

Mit vesztett az entente a Dardanellákban.

A Dardanelláknál tizenkilenc angol, négy francia és egy orosz csatahajó működik. A huszonnégy hajóból tizenhárom a török ágyuktól megsérült.

Athén. Angol Dardanella-flottának száznegyven halottja, háromszáztíz sebesültje van. Két torpedó hajó, két aknakutató megsemmisült. Négy csatahajó harc képtelen. A partraszállítási kísérletek hétszáz emberbe kerültek.

Partra szálló angol csapatok katasztrófája.

Berlin. A Deutsche Tageszeitung konstantinápolyi sürgönye jelenti: A tegnapi és mai rendkívüli viharos idő akadályozza a szövetséges flotta hadműveleteit, mert a Dardanellákat védő hajóraj legutóbbi bombázása igen nagy távolságból történt és még hatástalanabb volt, mint az eddigi támadások.

A Dardanellákból érkező utolsó jelentések szerint az angolok igen súlyos veszteségeket szenvedtek. Egy partra szálló ellenséges hadosztályt, amely egy jelentés szerint 1000, egy másik jelentés szerint 1500 emberből állott, a Shamander-torkolatától délre török csapatok megtámadták és részben megsemmisítették, részben foglyul ejtették.

Az európai oldalon fekvő erődök március 9-én megfigyelték, hogy egy légénységgel megpakolt ellenséges osónak a nagy hullámverés következtében elsüllyedt és több mint egy óra tellett bele, míg a közelben álló angol cirkáló, valószínűleg a Queen Elisabeth mentőosónakjai a katasztrófa színhelyére érkeztek. A szerencsétlenül járt osónak légénységéből egyetlen ember nem menekült meg.

Az angol-francia flottának a sikerre való kilátásai egyre jobban csökkennek, mert török részről a Dardanellák védműveit állandóan a technika minden eszközével erősítik. Az aknalancon is egyre veszedelmesebbé teszik, úgy hogy mélyebb járata hadihajók számára a Dardanellákon való átkelés majdnem technikai lehetetlenség.

Lloyd Georg erősítette az ostromot.

London. A brit tengerészeti vezérkar annyira meg volt győződve a Dardanellák bevenetlenségéről, hogy vállalkozni se akartak a Dardanellák forszírására. Lloyd Georgnak, a civil miniszternek köszönhető, hogy elhatározta a Dardanellák ostromlását. Lloyd Georgnak Párisban támadt ez az eszméje, amikor ott a francia és orosz pénzügyminiszterrel tárgyalt és meggyőződött arról, hogy mily abszolút fontosságuk van a Dardanelláknak a hadviselőkre nézve. Londonba visszatérve, minden feköszölését felhasználva, hogy a kabinetet meggyőzze a Dardanellák megnyitására szükségéről. Így történt, hogy Anglia elhatározta magát az egész háború legnehezebb vállal-

kozására. Érdekes, hogy Lloyd Georg a németek belgiumi sikereivel bizonyította, hogy nehéz tüzérségnek semminemű vár nem tud ellentállani, ha ugyan közelébe tudnak jutni. A németek a 28-as, 30 és feles és 42-es ágyúkkal sokkal erősebb várakat vettek be, mint aminők a Dardanellák. Namur, Lüttich, Mobeuge és Antwerpen sorsa ugy lett döntő a Dardanellák ostrománál.

Széthuzás az entente-ban.

Berlin. A nyugati hatalmak ama terve, hogy az ágyúk dörgésével fölzavarják a világ nyugalalmát és hogy Athénben és Rómában bizonyos hatást érjenek el, úgy látszik nem sikerült. Az athéni kabinetválsággal Konstantin király nehéz feladatot vállalt magára, de az athéni krízis ezzel elnapoltnak tekinthető. Az elnapolás tartama Törökország ellenálló erejétől függ és miután a francia és angol hivatalos jelentések osupán szemérmetlen túlzásokat adhattak hírül, valószínű, hogy a krízis kiújulása alig várható. A Dardanellák kérdésében ezenkívül a legkellemetlenebb széthuzás kezdődik Oroszország és Anglia között. Az orosz sajtóban, a cenzurától egyáltalában nem akadályozva, mindinkább növekedik az elégedetlenség amiatt, hogy Anglia közölte Itáliával és a Balkán-államokkal, hogy a Dardanellák esetleges meghódítása esetén a szoros európai ellenőrzés alá kerülne. Oroszország a tengerszoros uralmát egyenesen a maga jutalmának tartogatja és az áthajózási jog számára egyáltalában nem lenne elég. Ha Görögország résztvenne a Dardanellák elleni akcióban, Oroszország feketetengeri flottája még erősebben indulna Konstantinápoly ellen, hogy mindenképpen biztosítsa a maga érdekeit. Ezenkívül Palesztináért is erősen konkurrál Oroszország Görögországgal.

Szemtanu naplója az ostrom kudarcáról.

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd tudósítója a Dardanellák ostromának részleteiről a következőket jelenti:

Március 9. Az angol és a francia hajók ma külön-külön csoportokban kezdtek akciót ellenük. Az angolok a Hamidie első és harmadik erődítményét bombázták, ugyszólván siker nélkül. A mi ágyúink ellenben, három gránát voltrefferral elsüllyesztették a Queen Elisabethet. A franciák a külső erődítményeket bombázták. Tüzérségünk erős viszontüzelése gránátzapot küldött a Bouvott nevű francia hadihajóra. Ezt a hajót azonnal kivonták a horevonalból és mint a foglyoktól értesülünk, még ma este elvontatták Franciaország felé, ahol a touloni arzenálban fogják kijavítani.

Az angolok egy hydroplánja, shrapnelleinktől megsérült és a tengerbe esett. A két bentülő angol pilóta tisztet megsebesülten kimentettük a Marmara-tengerből és foglyul ejtettük. Az egyiknél a Manchester Guardian című lap legutóbbi számát találtuk meg, amely vezércikkében Konstantinápoly esetleges elfoglalásáról írván, megállapítja, hogy ez nagyon nagy mértékben sértendő Anglia keleti kereskedelmi érdekeit. Egy másik hydroplán erősen megsérült, távozóveinkekkel láttuk, amint a vizen uszva elérte az angol flottát.

Dardanosnál egy partraszálló angol csapatot teljesen szétszórta. Az ellenség veszte-

sége mintegy hatvan halott, ugyanannyi sebesült és háromszázhusz fogoly, köztük négy tiszt. Egyik tisztnél egy Churchill irta angol röpiratot találtunk, amelynek tendenciája oda-irányul, hogy az angol hadsereg részére minél több katonát toborozzon. Az angol a legjobb katona — írja Winston Churchill — és állandóan legalább három millió önkéntes jelentkezéről ír. Egyébként azt írja, hogy erre a sok katonára nem volna tulajdonképpen szükség, a toborzás csak arra irányul, hogy egyetlen férfi se maradjon Angliában, aki nem vett részt a háborúban és ezzel örökre megbélyegezte magát. Szóval Churchill nem katonát akar, csak az angol férfiak becsületét védi. Így is jó.

Athénből érkező kereskedők beszélnek és a foglyok is megerősítik, hogy az angol tengerészeti különítmény, amely eddig a görög flotta újjászervezésénél működött közre, indulóban van hazafelé. Egy másik jelentés arról ad hírt, hogy Szalonikiben nyolcszáz súlyosan sebesült angol és francia tengerész fekszik, köztük számos magasrangú tiszt. Ugyanez a forrás közli, hogy Kréta alkormányzója, a Venizelosz-kormány bukása napján elküldte lemondását, de másnap visszavonta. Venizelosz egyébként ma, 9-én utazott Caneába, Kréta szigetére. Athénből, bár világos nappal kocsizott át a főutcán, teljes esendben távozott el.

Győzött a görög kormány semleges álláspontja.

Athén. A teszütség megszűnt, a kamara belenyugodott a kormány semlegességi nyilatkozatába. A felosztás szükségtelen.

Tárgyalnak egymással a Balkán-államok.

Athén. A cenzura semmiféle kommentárt sem engedélyez Venizelosz bukását előidéző eseményekről. Ambár az ostromállapotot törvényesen nem hirdették ki Athénben, mégis a görög főváros az ostromállapotban lévő város képét mutatja. Athén—Szófia és Athén—Bukarest között az új kormányelnök vezetésével állandó, élénk tárgyalások folynak, amelynek eredményei azonban ismeretlenek.

Hogyan élték az oroszok Szereth városban? Szerethből írják a „Bukarester Tagblatt”-nak: Az orosz invázió idején Szereth és környékének lakossága rendkívül sokat szenvedett. Mindeu közlekedés megszűnt, az összes üzletek zárva voltak. A lakosság elmenekült a városból. Elzalt az oroszok feltörték a lezárt helyiségeket, kirabolták a lakásokat s összerombolták a butorokat. A postaépületet istállóra alakították át és a doni kozákok esufosan bemázolták. A törvényszéki palotában az aktákka-tüzeltek, a Ferenc József gimnázium könyvtárát pedig megsemmisítették. Az elővárosokban gyűjtogatások is fordultak elő. Szereth kiürítésénél az oroszok tuszokat is cipeltek magukkal, három polgárt, Schafter malomtulajdonost, Jurmann kereskedőt és Podlovszki kádárt pedig agyonlőtték Szereth az oroszok rablóhadjárata után lisztben és terményben teljesen kimerült. Nagy hiány mutatkozik élelmiszerekben is. A környék nyomorúsága leirhatatlan. A bátor és kötelességtudó Josefovics kerületi kapitány nyomban Merán gróf tartományi főnökhöz folyamodott, aki az előterjesztett jelentés alapján 10 ezer koronát utalt ki a szegény lakosság közötti szétosztás céljából. Gondoskodott továbbá arról, hogy az élelmiszerek a lehető legmimálisabb áron kerüljenek eladásra. A lakosság nagy óvációkban részesítette Josefovicsot és küldöttségileg tolmácsolta neki hátaát. A kerületi kapitányság Szereth polgármesterének támogatásával azóta is állandóan elismerés mellett látogat a szegények között és állandóan megvendégeli őket.

Uj habitüek.

*

— Alakok a sötét nézőtérrel. —

... De különben minek beszéltek anyit? Hisz maga volt Bécsben és ha volt, hát tuti, hogy kiment a Práterbe és ha kiment a Práterbe, akkor biztos felült a „Riesenrad“-ra is. Hát lássa ez az! Most a harmadik felvonásban az a nő, az a Silvine fogja magát és lóháton felmegy az óriáskerék egyik kocsijának a tetejére és úgy megteszi az egész utat! Az egész utat! Tudja, ha az a ló csak egy kicsit, csak egy kicsit megvadul! Hát ez a legóriásabb, amit láttam! Voltak már trükkök mozdarában, itt volt a „Mérnök kis uja“, amelyikben egy háromhetes gyerek ugrott a robogó autóbussz tetejéről a robogó automobíljba, itt volt a „Lucifer kenguruja“, amelyikben a Vörös tenger közepéből elővarázsolnak egy négyemeletes palotát és láttam a Félkezü és eszü úgróftot, amelyiknek az volt a trükkje, hogy nem volt benne trükk, de mondatom, ilyet még nem láttam...

És ahol összesen ketten együtt vannak, ott már röpködnek a darabok címei. Nem, nem, ne tessék azt hinni, hogy a klasszikusok érdeklők az emberket, olyasmit, hogy — mondjuk — Walensteins Lager ritkán lehet hallani, inkább azt, hogy Der Desperado von Panama, sőt mernék állítani a „Hit és hazának“ előadása (az volt az darab — fogják most kérdezni — amelyikben Sven Aggerhorn játszott) valamivel, egy icpicivel, egy pirinkóval, körömfeketényivel kisebb feltűnést keltett, mint a „Nagy éjszaka, vagy Eljen a király, a Continental gyár remeke öt felvonásban, az előadások nem folytatóságosak.“

De számárság tényekkel vitatkozni a nagyképűség lenne felülbírálni a közönséget: a közönség ma a moziba jár és bizonyára tudja, hogy miért?

Elointe, réges-régen, hat-hét év előtt, a mozik hirtelen fellendülése idején sokan mondták: „Szalmaláng, báránymű, rövidesen tul lesz rajta a publikum.“ S a mozi a helyett, hogy visszafelődött volna, megnövekedett, nem vesztett egy látogatót sem, hanem hódított.

Az előtt egy-egy operaelőadásról beszéltek, ma a mozi-premierről. Igen, premierről, első előadásról, bemutatóról, S ha van a színháznak premier közönsége, még inkább van a mozinak. Sőt nem is egy, hanem három, mind a három előadásra. Ép úgy, mint valami nagy színházi estén, a mozi premieren is ismerősöket üdvözölhet az ember, a hangulat nem kevésbé feszült s a kíváncsiság sem kisebb. Nehány év előtt Aradon a színházban a „páratlan bérlet“ volt elegáns és dívatos, ma a „kilenc óras előadás.“

A színházi habitüével konkurál ma a mozi-habitüé. A színházi habitüé — esetleg — bejárásos volt a kulisszák mögé s színet közben azzal tette magát érdekessé, hogy tudta az árát Zeigwondy Anna kosztümjének. A mozi habitüének is kel kulisszatitkokkal szolgálnia:

— Az egyik tulajdonos kint volt Berlinben s ő teleflente előtte a trükköt. Tetszik tudni a toronyot, a melyik levegőbe röpi, a gyár építette s csak két oldalt van fala. A ki a torony tetejéről a levegőbe ugrik, az nem a mozi-színész, hanem egy műugró, a ki a produkcióért száz márkát kapott. Az is érdekes, hogy Continental-gyár már nagyon rosszul ment, a mikor a tulajdonosba bele szerített egy amerikai nő, negyven millióval, nem tudom már márkával, koronával, vagy dollárral...

Mire végigvergődünk a reklámképeken, mire lezött a hangos indulóval kísért harctéri felvétel, máris az első „humorosa“ kerül a sor, a melyik után a „siáger“ következik, már együtt a premier publikum. Egyik oldalsó székon az öreg m. l. t. szikár alakja, a középső páholyban a „ez az asszony“, másikon a dzsentri-társaság és egy tovább. És holt biztos következtetést lehet vonni: ha X-né öngyógya itt van, akkor itt kell lenni valahol Y. urnak is, ha Pannika, Anika, vagy Médike valamelyik páholyban figyel, akkor zikar, hogy meg fog jelenni a hozzá tartozó és vele megszokott Pisia, Sanyi vagy Géza is.

És ha vannak a közönségnek kedves írói, vannak kedves — nem szüaszé szerzői, hanem — filmgyárjai. Ahogy kedvelték — mondjuk — Nerdiskot, háboru előtt Pathét, vagy az amerikaiakat, úgy nem szeretik a legtöbb olasz-filmát. S

hogy mindenfelé ki legyenek elégitve az igények, a moziban is képviselve van minden műfaj: a dráma, a vígjáték, a bohózat, a színmű. Sőt nem azért jelent haladást a mozi, hogy újat ne produkáljon, produkál még e téren, a műfajok terén is újat, egész újat. Mert például bármi szorgos kutatás után sem tudtam felfedezni a Négyessy féle „Poetikában“ (hatodik javított és lényegesen bővített kiadás) vagy a „Dráma és válfajai“ című alapvető munkában az epileptikus drámát, pedig egyik aradi mozi műsorán már ilyen is szerepelt. (Vajon Zimmermann dr. ugy is, mint szorgalmas mozilátogató nem tudta volna-e operációval meg-

szabadítani a szörnyü betegségtől a szerencsétlen — drámát?)

De — pszt, csendesen — kezdik már a nagy képet s a beszélgetés még a moziban is zavar. Paula grófnő kétségbeesik férje könnyelműsége miatt — szól a felírás s mindjárt meg is jelenik a kép, Paula grófnő, a mint éppen beleesik a mélységos mély kétségbe. De Paula grófnő, Henny Portan, vagy Corrit Weichsler, az kétség nélkül is gyönyörű. Istenem, istenem milyen jó is lenne ilyen nagy moziművésznőnek, vagy mozi-színésznőnek lenni, vagy — mozi-tulajdonosnak.

d'or.

A Zenta aradi menekültje.

— A harcoló cirkáló mélyében. — 298 ágyulövés. — Kilenc óráig sebesülten a tengerben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 13.

Az aradi katonaugyosztályban ma egy szöke, csontos férfi jelentkezett idézéssel:

— Mazuch Mihály vagyok — mondotta — a Zenta menekült tengerésze.

A Zenta! A háboru véres és viharos történetében olyan messze és szívünkhöz mégis olyan igen közel van flottánk kis cirkálója, amely fölött már idestova félesztendeje kavarg az Adria hullámzó tükre. A Zenta, amely negyvenszeres tulerővel harcolt, amely föltartotta a francia-angol flotta egyesült támadását a Cattarói-öböl alatt és hősiessen süllyedt el Montenegró partjaival szemben. A kis cirkáló legénységéből csak kevesen menekültek meg, mert az entente vitáz tengerészei, akik világítótoronyörök fehéreneműinek zsákmányolásával szórakoztak az Adrián, nem mentek a süllyedő hajóhoz menteni, hanem elsiettek. A menekültek nagyobb része Montenegróba került és ott fogságban van, de néhányat a cattarói öbölből kisiető hajóink megmentettek. Ez utóbbiak közül való Mazuch Mihály is, akit azért idézett meg az aradi katonaugyosztály, hogy kézbesítse neki a végelbocsátó levelet: az „Abschiedet“, amelyben a pólai kikötőadmiralitás tanuskodik arról, hogy Mazuch Mihály makói születésű, 33 éves pék, négy évet és kilenc hónapot szolgált őfelsége haditengerészetében mint 4, 3, 2 és végül most már mint első osztályu tengerész-fűtő és 1914. november 14-én mint mindennemű katonai szolgálatra alkalmatlan rokkantat elbocsátották a haditengerészet kötelékéből. Mazuch a Zenta hősiességétől rokkant meg és hosszú betegeskedés után került haza.

A Zenta magyar menekültje, aki most családijával Aradon él és itt folytatja mesterségét, érdekes részleteket mondott el a Zenta utolsó napjáról a következőkben:

— Hajónkon négyszázhatvan főnyillegénység volt, ebből talán háromszáznál is több magyar tengerész. Cuzi Johann volt a Zenta parancsnoka és az ő vezetésével végigjártuk a háboru kitörése óta a dalmát partokat, az Adriát. Divizionkat végül a cattarói öbölbe rendelték. A végzetes napon éjjelkor indultunk el Teodoból. A Zenta előrs hajó volt és éjjelkor kapta meg a parancsot, hogy „Dampfklar“ legyen. Teljes gőzzel indultunk el. Én mint négy és fél esztendő haditengerészeti szolgálatom ideje alatt mindig: a Zentán is fűtő voltam. Mint pékmesterséget folytató ember hozzászórtam a nagy hőség elviseléséhez és így beváltam a fűtő és retentő forrását az árasztó fűtő szolgálatra.

Alig futottunk ki a Bocche di Cattaro bejáratán, éjjelutáni két óra tájban, mi, a cirkáló gyomrába zárt fűtők, gépészek is megtudhattuk, hogy ütközet készül: a kazánházak

gummiszélű, légmentesen záródó csapóajtóit lezárták, ami a harcra készen állás intézkedései közé tartozik. Később megtudtam, hogy a Zentát a divizio admirális előrsre küldte ki azzal, hogy hajnalban az egész divizio utánunk indul. Cirkálónkat a hatalmas ellenséges flotta meglepte és mi felvettük a harcot, de még idejekorán megadtuk a jelzést dróttalan táviróval a divizionnak a veszélyről. Est, mondom, csak utóbb tudtam meg. Akkor mi csak dolgoztunk odalenn a hajó mélyében és pokolian fűtöttünk kazánjainkba. Én a 9. számú kazánnál voltam fő-fűtő. A harcban csak a mi ágyúink működését éreztem meg. Amikor a huszonegyesek megszólalnak: a retentő dördülés és robbanás úgy megrázza a hajó testét, hogy a kazánházban csak az tud megállni a lábán, aki idejekorán megkapaszkodik. A rázkódások szerint szárvoltuk a lövéseket: kétszázkilencvennyolc lövést adott le derék jó hajónk ágyúiból, amíg bekövetkezett a katasztrófa.

Az ellenség találó lövéseit már nem lehet úgy megérezni, csak az a része érzí a hajónak a lövést, amelyiket éppen talált az ellenséges gránát. A kilences kazánál mi egyetlen egy találást sem éreztünk, tehát a mi közelünkbe nem üthetett be gránát. A négyes számú kazánt azonban átfurta és fölrobbantotta egy francia gránát és ez a kazánrobbanás széttepte a Zenta testét. Engem megebesített a robbanás és íélig eszméletlenül jutottam a tengerbe, ahonnan kilenc órai vergődés után a 36-os torpedónaszád mentett ki engem és tizenhat társamat.

A torpedónaszád Teodoba a Wien csatahajóra vitt, ahonnan előbb Castelnuovoba, majd Mostorba szállították kórházba. Amikor felgyógyultam: a Metkovic kórházhajón Pólába vittek és hosszabb lábadozás után szabadságot kaptam. A kazánrobbanás annyira megviselt, hogy súlyos szívhajom miatt most elbocsátottak végleg a katonai kötelékből. Tizenhat társam közül kilenc olyan súlyosan sérült meg, hogy tudomásom szerint, még ma is kórházban van.

Szerb fogságból megszökött pécskai kovácsmester. A mozgósítás napján az általános amnesztia alapján kiszabadult az aradi ügyvédség fogházából a vizsgálati fogságban volt Csanádán Demeter is, aki mint ismeretes, Novák Aurél dr. pécskai ügyvéd ellen követelt el merényletet valami családi ügyből kifolyólag. Csanádán egyik honvédszázalóhoz került, ahol — egész stilszerűen — fegyvermesternek tették meg. A szerbiai harcok alkalmával Csanádán csapata hátvédül volt rendelve, mint utolsó hagyta el az ellenséges földet, maga a fegyvermester azonban fogságba került. Most újabb hír érkezett a kalandos emberről: Csanádán megszökött a szerb hadifogságból, sikerült neki a bolgár területet elérni, ahonnan családját értesítette.

„Elkoptak a billiárd asztalok a Caffé Stieberben.”

— Hadtudósítás a przemysli vig életéről. — Nem segíti a tél az oroszokat. — Harc a varsói vasutvonalért. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Bécs—Berlin—Budapest, március 13.

Élet Przemyslben.

Roda-Roda a Neue Freie Presse haditudósítója rendkívül érdekes cikket írt Przemysl két ostromáról. A przemysl-i katonák életéről a következőket mondja el a bécsi lap haditudósítója:

— A várban egy ideig hiány mutatkozott talpbőrökben. Ezen azután úgy segítettek, hogy az elesett és levágott lovak bőrének feldolgozására tímárműhelyt állítottak föl. A gyár vezetője Szuhányi Lajos, a vegyszereket pedig repülőgépen szállították be. Nagyban gyártottak hőcsizmákat, cipőkrémet, tojpasztát és szappant és mindezek az áruk pompás minőségűek. Csupán a vár gyufái nem felelnek meg tökéletesen a várakozásnak. Minden skatulya ezt a fölírást viseli: Elővigyázattal kezelni. A dörzstüreltre vigyázni. Festungszünder 1915. A gyutatócskák egy kis explozióval gyúlnak föl és tüzet hánynak, mint a rakéták.

— A tisztek és a legények a várban a háborus fölemelt fizetést kapják, de kevés alkalomuk van a pénz elköltésére. Néhány száztó, aki visszamaradt, a hatóság által megállapított árakon károsította lassankint boltját és a kis üzletek rollói egymásután csukódtak le. A pénz elveszítése tulajdonképeni értékét, hiszen élelmiszert és szappant nem lehet pénzért vásárolni, mert ezt a várparancsnokság osztja ki. A luxuskereskedők jó üzletet csináltak, különösen a játékarukat vásárolják nagy kedvvel a tisztek. Rendkívül drága a tej, miután a meghatározott számú tehenek tejét csak betegek kapják. A Caffé Stieberben nagyszerű élet uralkodik és a billiárdasztalok ugyancsak a használhatatlanságig el vannak keletve. A tisztek teát és feketekávéval isznak, de másodszori adagot már nem kaphatnak ugyanazon alkalommal. A katonai kaszinó az egyedüli vendéglő, de a vendéglős kénytelen minden nap bemutatni vendégei előjegyzett névsorát és csak ilyen arányban kap élelmiszert. Különben az élet egészen kellemes, mert a győngy kaliberű orosz ágyuktól senki sem fél. A várparancsnokság minden délelőtti sétál a korzón Kuzmanek ömlesztőségével az élen.

A nagy pénzbőségben a vezetőség gyűjtést rendezett az elesettek árvái javára és a harcok képtelenek számára. A tisztek körülbelül harmincezer koronát gyűjtöttek össze a repülőgépek számára, akik a várnak valóságos égi hirtőkei és akik nemcsak üzeneteket, hanem mindenféle fontos cikkeket hoznak magukkal. Nemrégiben az egyik husz kiló zacharint, a másik tényszórók számára való szénrudakat, a harmadik pedig nagymennyiségű kokaint szállított a várba.

Jobban bírják katonáink a telet az oroszoknál.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: Az idő még mindig nem enyhül, de ma már kétségtelenül megállapítható, hogy a vad márciusi hegyi zivatarokkal járó szonvedéseket a mi katonáink könnyebben bírják, mint az oroszok, pedig az orosz hadvezetőség annak idején győzelmi kilátásai közé állította, hogy az osztrák-magyar hadsereg kevésbé edzett a vord időjárással szemben, mint az északi hideghez szokott orosz katonaság. A hőmérő példátlan alásüllyedése dacára alig van ma már súlyosabb fagyási eset a mi csapataink között.

A tegnapi nap is folytonos ütközetekben telt el. Tegnapi megszükkült újból néhány kilométerrel az a terület, melyet az oroszok magyar földön foglalnak el. A kárpáti csapatok vezetőségei áhító szívvel lesik az idő jobbra fordulását, hogy általános rohammal egészen

kiűzzék Magyarországból az oroszokat, akiken tiszteik minden kegyetlen hajszolása dacára, szemmel látható a teljes kimerültség.

Megadják magukat az oroszok a hideg miatt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Duklánál állóharc folyik. Lupkow és Gisa között az oroszok többször megverve megújítják támadásaikat és szombat óta mi is ellentámadunk. Egyes orosz századok a türethetetlen hideg miatt megadták magukat. Katonáink megfagyott orosz járőrökre bukkantak. Az orosz repülőgépek eredménytelenül kísérleteznek.

Oroszok rémuralma Stanislauban.

Gráz. Ideérkezett stanislaui menekültek elmondják a stanislaui orosz rémuralom történetét. Az oroszok a házakat a pincétől a padlásig teljesen kifosztották. A lakosságot dolgoztatták, de a munkadíjat elrabolták tőlük. Naponta egyszer jutott csak enni való a lakosoknak. A középületeket az oroszok felégették.

Németek győzelme a varsói vasutvonal mentén.

Berlin. A Daily Mail pétevári haditudósítója jelenti: Eichhorn serege erőtetett menetelésben halad át az augusztowi erdőknél, nyilván azzal a szándékkal, hogy a Nazew és Bobr között oldalt nyomuljon előre a miawa- varsói vasutvonal mentén kifejlődő nagy küzdelem központjába. Minden jel arra vall, hogy ezen a vonalon, főleg az Orzye mentén nagy csata van készülődésben. Az oroszok minden igyekeztükkel azon vannak, hogy a németeket az augusztowi erdőből való kijövetelük előtt megverjék. (A tegnapi német jelentés szerint ez a terv már meggyőző, mert a németek Augusztow előtt megverték és Grodnó felé való visszavonulásra kényszerítették az oroszokat. Az oroszok a mai hivatalos jelentés szerint már a Bobr mögé vonultak vissza. A szerk.) A németek nehéz ágyukat szállítanak a vonaton, különösen Ossowicc felé.

Új nagy csata a Visztula balpartján.

Milano. A „Corriere della Sera” jelenti: Az orosz hadvezetőség március 9-iki jelentése szerint a Visztula balpartján és a Pilica táján indult harcok komoly, egyre nagyobb méretű csata jellegét öltötték. A Kárpátokban az egyesült ellenséges haderők folytatják támadó mozdulataikat.

Onként hadbavonult államtitkár. Unkelhäuser Károly dr., a horvát szlavon-dalmát minisztérium címzetes államtitkára, ki Skerlecz báró bánágát megelőzően hosszabb ideig a horvát kormányzat ügyeit intézte, hadnagyi ranggal önként bevonult a 25. honvéd gyalogezredhez. Az államtitkárnak két felnőtt fia már régebben az északi harctéren van.

Konstantin király védi a Balkán békéjét.

Görögország szerepe a világháboruban.

Távirati tudósítás.

Bukarest, március 13.

Konstantin király impozáns magatartása ezen, Görögországra nézve olyan fontos pillanatokban, mely benyomást fog kelteni: mindennél, ahol a hellének igazi érdekeit szívükön viselik.

Amint Athénből jelentik, Dusmanis, a görög vezérkar főnöke maga volt az, aki a koronatanácsban katonai okokból ellenezte Görögországnak a háboruban való aktív rész vételét. A vezérkari főnök rámutatott arra, milyen veszélyessé válna Görögország helyzete ha Bulgária, amelynek katonai készülődései ismeretesek, megtámadná Görögországot.

Nem tulságosan merész az az állítás, hogy Görögország rész vétele a háboruban, a többi balkáni államokat is magával rántotta volna.

Románia is kénytelen lett volna mozgósítani és katonai intervenciója már csak a Dardanellák körüli eseményektől függött volna. Venizelos politikája tehát az egész Balkánra nézve szerencsétlenséget jelentett volna. Ezek a ma még semleges országok a Dardanelláknak Oroszország részére való kioroszolásából nemcsak, hogy semmitsem nyernének, ellenkezőleg a gazdasági függetlenségüket a legnagyobb mértékben veszélyeztetné.

Konstantin király férfias határozata a legnagyobb dicsőretet érdemli. A király mindenekelőtt a saját országának tett értékelhetetlen szolgálatokat.

A semlegesség, amelyre a görög király elhatározta magát, Romániában is mély benyomást fog kelteni. Ez a határozat politikailag és erkölcsileg egyaránt nagyon fontos. A t. bizonnyítja elsősorban, hogy a király és az ő bölcse tanácsosai semmiféle hasznot sem látnak abban, ha országuk az ententével haladna együtt. Másrészt halálos csapást mér a görög király határozata a korrupcióna bázisozott orosz-francia hódítási politikára is. Konstantin király igen nagy érdemeket szerzett magának abban, ha a ma még semleges balkáni államok megvárakoztatás és elvérése nélkül kerülnek ki a világháborúból.

A félhivatalos „Agence Roumaine” a következő athéni táviratot közli:

Gunaris, akit a görög király az új kormány alakításával megbízott, aránylag fiatal ember, mindössze 50 éves. Patrasból származik és még sohasem volt miniszter. Ez a országban nem akadályozta meg őt abban, hogy a parlamentben nagyobb tekintélyt ne vívjon ki magának. Isten áldotta tehetségű, komoly szónok és vezetője volt a képviselőház egy kicsiny ellenzéki csoportjának, amely a többi pártok, különösen pedig magának Venizelosznak a tiszteletében részesült. Venizelosz maga is lojális és intelligens ellenfeleiben látta legközelebbi utódját. Ha Gunarisnak sikerülni fog kabinetjét megalapítani, feltehető, hogy Venizelosz nem fog leküzdhetetlen akadályokat gördíteni működése elé.

A bukaresti lapok a Szalonikiben megjelenő „Glasnik” című újság következő közeményét reprodukálják:

Szerbia és Görögország között lefolytatott tárgyalások folyamán Görögország azt követelte, hogy Szerbia engedje át neki Monasztirt. Mértékadó helyen ezzel szemben arra igyekeztek rábírnai Görögországot, hogy engedjék meg valamelyes más területi kompenzációval. A további tárgyalások folyamán Szerbia már arra az álláspontra helyezkedett, hogy neki az átengedendő területért kizötőre van igénye s reá nézve egészen mindegy, hogy Monasztir, vagy Kavala lesz-e az övé? A tárgyalások ugyan még nem fejeződtek be, Görögország azonban már kijelentette, hogy Kavala arról, de különösen Szalonikiről semmi körülmények között sem mond le.

Melyik a legiszakosabb népe Európának?

(Érdekes kimutatás a bor, sör és pálinka fogyasztásról. — Egy aradi szakíró munkája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Sokat irnak és beszélnek most a háborúval kapcsolatosan az európai alkohol fogyasztásáról. Azt olvassuk, hogy Angliában eltöltötték a katonáknak a bor ivását, Oroszországból pedig az a hihetetlen hír érkezik, hogy becsukták a pálinkás boltokat. A kosákok nem kapnak most vutkit, aminek következtében aztán ha egy-egy védtelen gyógyszerárba be tudnak hatolni, kihörpöntik az ott található alkohol tartalmu összes orvosságokat.

Bizonyára érdeklő a közönséget az a kimutatás, amely képet ad az európai népek szesz-fogyasztásáról. Tudvalevőleg 1917-ben kezdődnek meg Ausztriával az új kiegyezési tárgyalások és ugyanezen évben kötjük meg a külállamokkal az új kereskedelmi szerződéseket is. A Budapesten székelő Vámpolitikai Központ most hordja össze a kiegyezési tárgyalások horribilis anyagát. Ebben a munkában részt vesz Mátyás Jeno, az aradi kereskedelmi és iparkamara segédtitkára is, aki többek között az italokra vonatkozó összes adatokat dolgozta föl a Vámpolitikai Központ megbízásából. Ezek a statisztikai adatok sok téves hiedelemtől világosítják föl a közönséget. Az emberek általában azt hiszik például, hogy Magyarországon fogyasztják el a legtöbb bort, mert hazánk osismert bortermelő ország. A rideg számok megcáfolják ezt a véleményt. A kimutatásból megtudjuk, hogy átlagosan egy francia ember évenként száznegyven liter bort, harminchárom liter sört és 7 liter pálinkát iszik meg. Átlagos alatt persze nem az értendő, hogy minden francia ember iszik ennyit, hanem az egész ország fogyasztásából átlag egy emberre esni jut. Nagyon természetesen azonban, hogy a szép szakállu Poincaré országában is vannak azért antialkoholisták.

Albert belga király szomorú emlékü országában, Belgiumban, szintén nagyon szerették a szeszt. Az idegen nőket meggyalázó sme nyugati vad nép átlagosan évenként és fejenként kétszázötvennyolc liter sört, négy liter bort és 7 liter pálinkát fogyasztott.

A kis Hollandiában nem isznak sört az emberek, borból két litert, pálinkából pedig 7 és féllitert iszik egy-egy lélek évenként.

Olaszország szintén a borok hazája. Egy lélekre esztendőnkint 112 liter bor, alig félliter sör és másfél liter pálinka jut.

Svájcban jól élnek a polgárok. Egy személyre átlag 64 liter sör, 68 és fél liter bor, de csak öt liter pálinka jut.

Dániában jobban szeretik a sört mint a bort. A legutóbbi adatok szerint egy ember évenként 94 és fél liter sört, tizenegy liter pálinkát fogyaszt, de a borból egy liter se kell nekik.

Angliában szintén a sört kedvelik. Egy emberre 139 liter sör, másfélliter bor és ötöd-fél liter pálinka esik átlagosan.

Tudjuk, hogy Németország a sörök hazája. Ott egy személy évenként 120 liter sört, hét liter bort és nyolc liter pálinkát iszik.

Ausztria-Magyarországban a sörből negyvenhárom liter, a borból majdnem tizenkilenc liter, a pálinkából pedig tíz liter jut egy-egy lakosra. Külön Magyarországról nincs kimutatás. Valószínű, hogy a nagy pálinkamennyiségből a galíciai ruténekre jut a legjelentékenyebb rész.

Svédországban majdnem ötvenhét liter sör és nyolc liter pálinka jut egy-egy lakosra; bort nem igen isznak.

Lássuk a vutki hazáját, Oroszországot. A statisztika azt állítja, hogy négy és fél liter sört, öt liter pálinkát iszik egy ember évenként. A borból nincs kimutatás. Nagyon valószínű azonban, hogy ez a kimutatás nem pontos. Oroszországban ugyanis rendkívül elhanyagolt állapotban van a közigazgatás, amelynek hiva-

tása lenne a pontos statisztikai adatok beszo-gáltatása a központ számára.

Norvégiában a legmértékletesebbek az emberek. Ott tizenhét liter bor és három liter pálinka jut egy-egy emberre évenként. Bort nem igen fogyasztanak.

Érdekes megtudni, hogy Magyarországra honnét hozzák be a legtöbb hordós bort. Ausztriából évenként három-négyszáz ezer métermázsa jön hozzánk. Ugyanennyi a behozatalunk Olaszországból is. Ellenben direkt Franciaországból ugyyszólván semmit se kaptunk 1906 ig. Attól fogva évenként két-háromszáz métermázsa kerül hozzánk. Palackos borból évenként átlag alig kétszáz métermázsa jut hozzánk a gallok földjéről. Ausztriából nagy behozatalunk van ebből a oikkból is. Palackos bort kapunk még Németországból (átlag két-háromszáz mázsa) és Spanyolországból átlag ötven métermázst évenként. A mi palackbor kivitelünk legjelentékenyebb Ausztriába (négy-öt ezer métermázsa), Boszniába, Németországba és az Amerikai Egyesült-Államokba.

A pezsgőből évenként két-három-négy millió korona értékű behozatalunk van; 1910-11-12-ben behozatalunk meghaladta az öt millió koronát. Kivitelünk az utóbbi években lecsökkent tizenegyszer koronára, pedig 1908-ban 46 ezer korona értékű kivitelünk is volt.

Elégtétel a lippai kórház orvosának.

(Az ügyész elejtette a vádat. — A temesvári vizsgálóbíró megszüntető végzése.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Temesvármegye előkelő társadalmát három esztendeje foglalkoztatja Masznyik Márton dr. lippai kórházi igazgató és Tökés Imre dr. kórházi orvos vizsgálata, amely azonban túllépte a lokális érdeklődés kereteit és Aradon is figyelmet keltett. Nemesak a szereplők személye, de a visszavonás okai és körülményei olyanok, hogy feltétlenül érdeklődést keltők, mert egy nyilvános, emberbaráti intézménynek állanak ma is az ellenfelek az élén és a mi ott a lippai kórház falán belül történt, a viszonyok forogtatásával részint közigazgatási hatóságok, az igazságszolgáltatás fórumainak adott okot a velük történt foglalkozásra, másképp pedig a vidéki élet szokása szerint, a társadalom, amely csak felületesen ismeri és látja a történeteket, a maga érzelmei, összeköttetései és érdekei szempontjából, hol egyik, hol a másik félnek hajlandó akár halálos ítéletet, akár pedig felmagasztaltatását kimondani. Most a leghivatottabb fórum a magyar királyi bíróság mondotta el a véleményét, amely bizonyára eloszendesíti a hullámokat és minthogy igazságot szolgáltat annak akinek igaza van, megnyugvást és megelégedést kelt. A lippai kórháznak és a lippai társadalomnak érdeke is az volt, hogy a bíróság elfogulatlansága teremtsen békét.

A temesvári törvényszék vizsgáló bírójá ugyanis a napokban hozott végzésével — mint temesvári tudósítónk jelenti — megszüntette Tökés Imre dr. lippai kórházi orvos ellen a temesvári királyi ügyészség által hivatalból folytatatba tett eljárást, azért, mert az ügyész a vádat indokoltan elejtette. A vádat a sértett Masznyik Márton dr. lippai kórházi igazgató nem veheti át, mert a büntető perrendtartás 2. szakasza értelmében hivatalból üldözendő cselekményről volt szó és ha a közvádló megszüntette a vádat, akkor a sértett mint pót magánvádló nem léphet fel. A vizsgálóbíró mint 1915/B. 52/12. számú végzésében mondja, erről értesíti Temesvármegye alispánját és a vármegye közigazgatási bizottságát is, ahova az iratokat is megküldi.

Az ügyész Tökés dr. ellen hatóság előtti rágalalmazás címén emelt vádat, mert a vádirat

szerint Tökés dr. a temesvári alispánnál Masznyik dr. igazgató ellen tett fegyelmi feljelentésében olyan alaptalan és becsületsértő tényeket állított róla, hogy azok miatt, ha igaznak bizonyultak, fegyelmi eljárás útján el kell járnai az igazgató ellen és ez esetleg súlyos büntetést, sőt hivatal vesztést is vonhatnak maga után. Az ügyész látva, hogy a vizsgálat folyamán Tökés dr. állításait bizonyította, a vádat elejtette, a vizsgálóbíró az eljárást megszüntette.

A fegyelmi feljelentés két esztendő, elkeseredett személyes haronak volt egyik állomása, amely akkor kezdődött — amint ezt Tökés dr. a feljelentésében elmondja — amikor 5 Lippára érkezett, hogy a kórháznál orvosi állását elfoglalja. A feljelentés szerint, amikor 5 a kórháznál üresedésben volt, állás iránt 1912 év január hónapjában személyesen érdeklődött Masznyik dr. igazgatónál, ez neki az állást azzal ajánlotta fel, hogy miután 5 a főorvosi állást ugysem sokáig fogja már megtartani, távozása után Tökés dr.-t neveztetni ki igazgató főorvosnak. Ehhez neki megvan a hatalma és befolyása, csak hogy ennek — ára is van. Tízezer korona az ára, de nem szükséges készpénzben fizetni, lehet tíz darab ezer koronás váltót is adni. Ez csak azért történik — így mondotta az igazgató — hogy az álláshoz lekösse, nehogy azt idő előtt elhagyhassa. Tökés dr. az ajánlatot visszautasította és mikor az állás elfoglalása céljából jelentkezett, az igazgató kikötötte, hogy lakást az 5 házában köteles venni és ezért az orvos fizetését magának utaltatta ki. Később ebédet is az igazgatónál evett, a miért ellátta helyette a munkásbetegsegélyző teendőket. Mikor Tökés dr. megköszönt és az igazgatótól elköltözött, az havi 120 koronát fizetett magának ebéd kosztért. Az igazgató látva, hogy Tökés dr. a tízezer korona megfizetésére még ezután sem hajlandó, a kineveztetését halogatta és azon volt, hogy a kórházból elűzze. A személyes szóbeli inzultusoktól kezdve feleségének megrágalmazásáig mindent megkísérelt, hogy megszabaduljon az orvostól, a ki azonban arra határozta el magát, hogy nem mozdul, hanem a harcot állja és össze mérí erejét a hatalmas emberrel.

A mellett, hogy kórházi teendőit a legpedánsabban teljesítette, türe a személyzet előtt az igazgató részéről elhangzott durvaságokat, abban a reményben, hogy felettes hatóságai, a hol az igazgató dolgairól tudnak, elégtételt szolgáltatnak neki. Miután végül mégis csak ki kellett őt nevezni és ez meg is történt és az igazgató durvaságai — a melyek ellen tiltakozott ugyan, de az egyszerűen az ajtóra mutatva azt válaszolta, ha nem tetszik mehet — elviselhetetlenné váltak, lovagias utra terelte az ügyet. Ez is elintéződött és hogy a koronáját is feltegye az igazgató az üldözésnek, Tökés dr. feleségét is pellengére akarta állítani. De a bíróság egy marasztaló ítélettel elégtételt szolgáltatott az urinónek.

Ezek után következett a fegyelmi feljelentés, a melynek legfőbb vádjá, az említett tízezer koronás álláskeresés, személyes hajszá és durva bánásmód mellett az, hogy Masznyik dr., a ki egyuttal maroseperjesi körorvos is volt, ezt az állását elhanyagolja, az eldört látogatási napon, november 4-én nem jelent meg a községben. Két nap mulva telefonon hívták az igazgatót, de nem ment ki, noha egy súlyos beteg asszony volt a községben, a kinek férje egy más orvosért ment be Lippára. Mire azonban kiértek a beteg már halott volt.

A temesmegyei alispán el is rendelte Masznyik dr. ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot és öt járásorvosi teendőitől

felfüggesztette. A fegyelmi eljárás folyamán Maszyk dr. nyugdíjaztatását kérte, a mire a fegyelmi választmány az eljárást beszüntette. Az igazgató ezek után a temesvári törvényszéken bünvádi feljelentést tett Tőkési dr. ellen. Az ügyész, hivatalból üldözendő cselekményről lévén szó, vádat is emelt a hatóság előtt rágalmazás címén. Tőkés Imre dr. beismerte, hogy az igazgatóját annak fegyelmi hatósága előtt a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló cselekmények elkövetésével vádolta, de azt állította, hogy vádjai nem alaptalanok s azok valódiságát is bizonyítani tudja.

A vizsgálatot meg is indította a temesvári törvényszék vizsgáló bírása és annak folyamán a királyi ügyész arról győződött meg, hogy a vádat indokoltan nem képviselteti és azért azt elejtette. A vizsgáló bíró végzése, a mely a további eljárást megszünteti, azt jelenti, hogy Tőkés dr. vádjait a bíróság nem találta alaptalannak és azért nem forog fenn a hatóság előtti rágalmazás büntette. A mit Tőkés dr. a feljelentésében mondott, azt bizonyítani is tudta. A bíróság által nyújtott szatiszfakciót bizonyára megnyugvással fogadják mindazok, akik ennek az áldatlan harcnak eddig is szemlélői voltak.

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)
Erkezett éjjel 3 órakor.

Athén. A hivatalos lapkirályi dekretumot közöl, mely a kamara üléseit harminc napra elnapolja. Valószínű, hogy ennek leteltével felosztatják a kamarát és kiírják az új választásokat.

Kopenhága. A kínai kormány beleegyezett a shantuni szerződés meghosszabbításába, valamint hogy a kínai vasutakba, japán tőkét lektessenek bele.

Pétervár. Witte gróf ma meghalt. A volt miniszterelnök a békepart teje volt.

Páris. A szenátus elfogadta azokat a törvényjavaslatokat, amelyek az 1916. évi korosztály behívására, az abszint-árusítás megtiltására és a honosítások érvénytelenítésére vonatkoznak.

London. Az admirális jelent, hogy a Bayano nevű angol segédcirkáló felderítő uton elsüllyedt. Valószínű, hogy német tengeralattjáró torpedója súlyosította el a cirkálót. A legénység nyolc tiszt és tizennyolc matroz kivételével elveszett.

London. A Londonban megjelenő Independence Beige című lap írja: A háború nem blokádkban, hanem a harcmezőkön dől el. Németország pedig a monarchia nélkül még négy millió tartalékkal rendelkezik. Az eatente képtelen ilyen erőt ellensúlyozni.

Szófia. A szerb főhadiszállás rendelkezésére március 17-től egész Szerbiában beszüntetik a személyforgalmat. Kétségtelen, hogy újabb csapatösszpontosítás miatt történik.

Gen. Kronprinz Wilhelm elsüllyesztett egy francia postahajót.

Páris. Monours hadseregpáncsnok, Willard hadtestparancsnok lőrésen át szemlélték a németek arcvonalát, egy golyó mindkettőt súlyosan megsebesítette.

Páris. A Kamarában törvényjavaslatot fogadtak el, amely szerint a járványok megakadályozására az ellenséges katonák holttesteit elégetik.

Konstantinápoly. A főhadiszállás jelenti: Tegnap ütegeink néhány aknavonathoz közeledtek, elsüllyesztettek. Az ellenség ma semmiféle akciót nem folytatott a Dardanellák ellen. Hadihajóink az Aegei tengerben megtorpedóztak egy ellenséges torpedóhajót és két ellenséges hadihajót.

Férjgyilkos bankárné az esküdtek előtt.

— Orvostanhallgató és negyven éves barátjáné. —

Távirati tudósítás.

Darmstadt, március 13.

A darmstadti esküdtszék ma kezdte el a huszonhárom éves Vogt Vilmos orvostanhallgató és harmincyole éves szeretőjének Heydrich Helén bünporének tárgyalását. Lapunk tegnapi számában részletesen ismertettük azt a borzalmas gyilkosságot, amelyet az orvostanhallgató az asszony felbujtására követett el. Heydrich bankárt saját villájában agyonütötte, a holttestet azután spiritalisszal leöntötte és felgyújtotta. A megindított vizsgálat csakhamar nyomra vezetett, kiderült, hogy a halott felesége és Vogt orvostanhallgató viszonyt folytattak egymással és hogy Vogt valószínűleg az asszony felbujtására követte el borzalmas tettet. Miután egyre több gyanúk merültek fel ellenük, a diákot és szeretőjét is vizsgálati fogságba helyezték.

A mai tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Valóságos életveszélyes tolongás volt a tárgyalási terem bejárata előtt és zsufolásig megtelt padsorok előtt nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A vádlott Heydrich asszonyt egy ápolónő vezette be a terembe, aki már a vizsgálati fogság egész ideje alatt mellette tartózkodott, mert az asszony ismételt öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott.

Az általános kérdések után Vogt kihallgatása következett. Nyugodt, komoly hangon válaszol a hozzáintézett kérdésekre és ismerteti élete folyását:

— 1913-ban — mondja a vádlott — ismertem meg Heydrich asszonyt és csakhamar nagyon intim viszonyba kerültem vele. Nem én voltam az, aki alapot adott a viszony létrejöttéhez. A férjnek is tudomása volt a köztém és az asszony közt létrejött barátságáról, sőt, mondhatom, egyenesen jó szemmel nézte azt és elősegítette. 1914. május 16-ikán délután elmentem a villába, hogy meglátogassam az asszonyt és az unokahugát, de csak a férjet találtam otthon egyedül. Heydrich mindig nagyon barátságos volt hozzám és ezen a napon is szívélyesen fogadott. Egy darabig a kertben sétáltunk, aztán felmentünk a házba. Beszélgetés közben Heydrich nagyon illetlenül nyilatkozott saját feleségéről, sógorodjéről és unokahugáról. Ez rendkívül felizgatott engem és már azon voltam, hogy pofonütöm a férjet. Az íróasztalon láttam egy tűzszeres számot, azt felkaptam és hozzávágtam. Hirtelen átvillant ekkor az agyamon, hogy mindennek vége, ha Heydrichet összeveszem és a következő pillanatban már megragadtam egy kalapácsot és azal a fejére sújtottam. Mag lehet, hogy több ütést mértem a férj fejére.

A vádlott asszony kinalgatása következett ezután. Heydrichné harmincyole éves, de még igen fiatal, esinos külsejű asszony. Elmondja, hogy Berlin mellett, Gross-Lichterfeldben született és hat éves korában beiratták a leányiskolaiba.

— 1897-ben — folytatja vallomását — megismerkedtem Heydrichel, aki akkor egy katonai előkészítő iskolát látogatott. Viszonyi kezdtem vele, amiből 1900-ban házasság lett. A házasságom azonban kezdettől fogva nem volt boldog, mert férjem rosszul bánt velem. Ő is mindig bűnös utakon járt. 1904-ben elváltam tőle.

Ezután előadja, hogyan találkozott megint volt férjével, míg kibékültek és a férfi újból nőül vette.

Az elnök. Hát Ön a rossz tapasztalatok ellenére mégis nőül ment másodszor is Heydrichhez? Ugy találta talán, hogy megjavult?

A vádlott. Mikor pénzügyi gondjai megszűntek, megint épen olyan rossz volt, mint azelőtt.

Az elnök. És magának mindegy volt ez?

A vádlott. Ugyse tudtam rajta segíteni.

Az elnök. Mit mondott ön el a férjének Vogt-hoz való viszonyáról és talán ez volt az oka az ő különös viselkedésének?

A vádlott. Nem mondtam neki semmit, ő azonban túrta. Egy másik asszony iránt érdeklődött akkoriban és így szabad kezet akart nyerni. Vogt ezzel szemben egyenesen megtiltotta nekem, hogy bizalmasabban érintkezzem a férjével.

Az elnök. Vogt azt állítja, hogy a házasságtöréshez ön tette meg az első lépést.

A vádlott. Ezt az állítását bizonyára nem tartja fenn. Még azt se mondhatja, hogy különösen gyengéd voltam hozzá.

Az elnök. Vogt, mondja meg maga, hogy történt ez?

Vogt. Hát nem dobta magát mindjárt a karjaimba. Mikor Langenschwalbachban volt, egymásután látogattuk meg: a férje, én és a korábbi szeretője, Aszmann, akinek az asszony levelet írt, amelyben kifejezetten kérte, hogy jöjjön el hozzá. Wiesbadenben az asszony egy szálidőben közösen élt Aszmannal.

Az elnök. Ezt az epizódot közölte ön Vogt-al és ő túrta, hogy vetélytársai legyenek?

Heydrichné. Nem emlékszem már erre.

Az elnök. Beszéljen most a gyilkosság tervéről.

Heydrichné. A leghatározottabban tagadom azt, hogy a legkisebb közöm is volna a gyilkossági tervhez.

Az elnök. Hát miért van az, hogy a leveleiben „szörnyeteg” jelzővel emlékezik meg a férjéről?

Heydrichné. Azt a levelet kívánságra írtam.

Az elnök. Előzőleg nem írt semmit a gyilkosságról Vogtnak?

Heydrichné. Nem.

Az elnök. Hisz akkor Vogt vádlott félrevezetett minket. Hát ki nyitotta ki a gázcsapot?

Heydrichné. Erre nem válaszolhatok.

Az elnök. Es mi van az étterrel?

Heydrichné. Erre a kísérletre Vogt akaratom ellenére vállalkozott.

Az elnök. Tudott valamit Vogt gyilkossági szándékáról?

Heydrichné. Gyakran tett oclzást rá, hogy mindnyájunkat a levegőbe röpit, ha elhagyom.

Az elnök. Ezek szerint arról a tervről se tud, hogy léket fúrnak a csónakba, mikor Heydrich csónakázik és így pusztítják el?

Heydrichné. Nem.

Az elnök. Nekem az volt a benyomásom, hogy Vogt bizonyos tekintetben még védi önt.

A vádlott. Nincs szükségem rá, hogy Vogt védjen engem. A csónakázás története ezte

lenség. Hisz egész jól tudtam, hogy a férjem bitünő uszó.

Az elnök. Milyen célből próbálta meg állítólag önnel Vogt az étterrel való kísérletet?

Heydrichné. A férjem elleni gyilkossági kísérletről nem volt szó.

Az asszony határozottan tagadja bűnösségét. Elmondja, hogy már néhány nappal a gyilkosság előtt kérte Vogtot, hogy hagyjon neki végre békét. Mikor az elnök megkérdezi Vogtot, hogy megfelel-e ez az állítás a valóságnak, a vádlott a vállát vonogatja.

Az elnök. A vizsgálóbíró előtt nem tagadta a gázzal való gyilkossági kísérletet és azt is beismerie, hogy Vogttal együtt beazérték meg a tervet.

Az asszony azzal magyarázza a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, hogy akkor a hangulat hatása alatt állott. Nem volt szándéka férjét megölni, bár gondolt erre. Vallomása további folyamán tagadja azt, mintha Vogtnak mondta volna, hogy bizonyos papirokat mentesen ki az íróasztalból. Határozottan tagadja azt is, hogy Vogtnak levélben tett szemrehányásokat, amiért a gáz-kísérlet meghiusult azon, hogy Vogt nem használta fel az álomport.

A szakértő eldobja, hogy lehetséges, hogy Heydrich még életben volt, amikor spirituzatt intöttek rá és felgyújtották.

A tárgyalás folyik.

HIREK.

Emlékszel-e?

Hervadásból sarjad az új élet,
Lent az avar, fent a friss hajtások,
Egymásután márt temet a holnap,
Gyászt követnek boldog virulások.
Várak, kunyhók omlanak a porba,
Mindent elhord az enyészet sodra.
Tündő álom, elszáll a mi régi,
Egyre fogynak éltünk szép emléki! . . .
Atviharzik lelkemen a bánat,
Amint nézem, hogy bontják a házat,
Melyben — ifjan — oly boldogan éltem
— Kis királlyal dehogy is cseréltem —
Gyönyörteli szép mult, rég volt régen,
Emlékszel-e drága feleségem? . . .

Amott laktunk a sarok szobában,
Aldott hajlék, kerülték a vészek.
Langy tavasszal együtt jött a gölya,
Kemény mellett várta puha lészek.
Forró nyáron, vigan kelepelgett,
— Fiókái nyájasan feleltek . . .
Nemsokára tünde ragyogásban
Angyalával mi is voltunk hárman,
E mult idők, eltűnt édes órák.
Körültünk hogy nyitak a rózsák.
Magasztaltuk, áldottuk az Istent
Aki nekünk megadta a *mindent!* . . .
Gyönyörteli szép mult, rég volt régen
Emlékszel-e drága feleségem? . . .

Ropog a fal, csakány veri, vágja,
Körösköül szürke felhők szalnak,
Omló tömbök tompa zuhanását
Kísérik a felavargó árnyak . . .
Suban a mult . . . már távozni készül,
Erekénynek mit vigyek emlékül?
Darab tég-át, — mint kedves hajszála
Emlékeztet tetűt ifjuságra! —
Új lakásban, visszatérő órák,
Körültünk csupa ude rózsák:
Lányuk, fiuk, kis unokánk itt van
Játszodoznak mint madár csaliban . . .
Napsugaras ősz: verőfényben,
Emlő czaunk drág feleségem! . . .

Szemere Kálmán.

Március 15. megünneplése Aradon.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 13.

Arad város polgársága az idén is igaz lelkesedéssel ünnepli meg 1848. március 15-ének évfordulóját.

A hazafias ünnepély március 15-én délelőtt 10 órakor a kulturpalota dísztermében kezdődik.

Az ünnepélyre Arad sz. kir. város összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit, a közép, polgári és szakiskolák tanuló ifjuságát, valamennyi egyesületet és a n. é. közönséget tisztelettel meghívja Varjassy Lajos polgármester.

A rendező bizottság kéri a fent megnevezett iskolák igazgatóit, a különböző egyesületek elnökeit, hogy a tanuló ifjuságot, illetve az egyesületek tagjait, zászlók alatt az ünnepélyre elvezetni sziveskedjenek.

Az ünnepély sorrendje:

1. „Rákóczi nyitány“, Kéler Béla szerzeménye. Zellner Sándor karmester vezetése mellett előadja a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara.
2. „Csata-dal“ Szántó Péter tanár vezetése mellett éneklék a polgári iskolák tanulói.
3. „Új Március“, írta: Zombory Andor főreáliskolai tanár, szavalja: Kiss Miklós, az Aradi Nemzeti Színház tagja.
4. „Magyar dalok“ Tölger Árpád karmester zongora kíséretével éneklé: Pataky Vilma urhölgy, az Aradi Nemzeti Színház tagja.
5. „Ünnepi beszéd“, elmondja: Kara Győző főgimnáziumi tanár.
6. „Hazafias dalok“, éneklé: Barics Gyula színművész, zongorán kíséri Tölger Árpád.
7. „Magyar zászló“, „Himnusz“ a házi ezred zenekarának kíséretével éneklé a tanuló ifjuság.

Asszonyt ölt a cár kedves embere.

— Kéjgyilkos orosz tábornok. —

Távirati tudósítás.

Bergen, március 13.

Szentpétervárról jelentik: Jelentették, hogy Poloroff vezérőrnagy özvegyét, egy huszonhétéves gyönyörű asszonyt, szentpétervári lakásán rejtélyes módon megölték. A vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkosságot a pétervári társaság egyik legkedveltebb tagja, Pieganoff szolgálton kívüli állományban lévő tábornok követte el. Pieganoff tábornok személyesen vett részt az első mazuri-harcokban és a vereség után szolgálton kívüli viszonyba helyezték.

A nyomozás előbb a meggyilkolt asszony komorájára ellen irányult és nem hitték el a komornának, hogy látta Pieganoff tábornokot gyilkosság estésén, véres kezekkel távozni tizenegy óra tájban a lakásból. Utólag megállapították azután, hogy Pieganoff délután, valami jótékonyági ügyben, több hölgyel együtt jelen volt az özvegy teadélutánján, azután vacsorára is ott maradt. A gyilkosságot, a nyelvet nem is tagad, tíz óra után követte el. Az özvegy nyakát elvágta, azután távozott a lakásból, anélkül, hogy bármit is magával vitt volna. A meggyilkolt nő minden ékszere sértelesen megvan.

A tábornokot azonnal orvosi vizsgálat alá vették és megállapították, hogy csak kéjgyilkosságról lehet szó és a tábornok már a harctéren is, a vér látására, szadista hajlamokat mutatott. A tábornok egyelőre egy elmeszanatórium-ban van orvosi felügyelet alatt. Pieganoff egyik kedves embere volt a cárnak és azt hiszik, hogy az ügy elsimítására mindent meg fognak tenni a hatóságok. A szentpétervári társadalm-ban óriási feltűnést keltett Pieganoff letartóztatása.

— A polgármester a tanácsülésen. Varjassy Lajos polgármester, ma, nona egészsége még nem alott teljesen helyre, megjelent hivatalában és hogy az ügyek elintézése ne halasztódjon, elnökölt a tanácsülésen. Orvosi tanácsra azonban még néhány napig szobában marad. Az ülésen közben rendes adminisztrációs áttakat teraráltak az előadás, Emlétszó érdemes határozatot a tanács nem hozott.

— Prohászka püspök Aradon. Olvasóink bizonyára nagy örömmel veszik tudomásul, hogy Székesfehérvár tudós püspöke Prohászka Ottokár dr. Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök meghívására április hó elején Aradra érkeznek s itt négy napra terjedő konferencia-ciklust tart. Prohászka püspök annyi kedves lelki élvezetben részesítette már a magasabb eszményekért lelkesülő aradi közönséget, hogy a viszontlátás már csak ezért is rendkívül örvendetes volna. De ez az örömet még fokozza az a körülmény, hogy a mostani mélyen szomorú időkben kétszeresen jól esik hallani épen az ő ajkairól a vigasztalás ígét. Mióta ugyanis a háboru kitört, a tudós főpap minden idejét és erejét a nagy idők méltatására fordította. Nincs író, ki annyira elmélyedt volna az egész nemzet izgalomban tartó nagy küzdelem tanulmányozásában, mint épen Székesfehérvár lángelkű főpásztora. Amióta folyik a harc, az apostoli lelkületű férfiú kiveszi részét a nemzet óriási küzdelméből. Szava tanít, buzdít, lelkesít s ahova szava el nem hallszik, írásait küldi, hogy a lelkeket tovább is erősítse, lankadni, elesni ne hagyja. Az „Élet“ már össze is gyűjtötte ez irányú tanulmányainak egy részét, amelyek mégis vaskos kötetet adnak és „A háboru lelke“ címmel a közeli napokban bocsátotta a könyvpiacra. Benne ég lángol, tüzel, buzdít, irányít, tünni segít, bizni tanít a lélek, nem a háboru lelke, a Prohászka lelke, meleg, megértő, vezető apostoli lelke. E lélek jó majd közénk. E lélek kiömlése ünnepnap lesz majd Prohászka püspök aradi hiveinek, tisztelőinek, az egész aradi intelligenciának.

— Milyenek lesznek a hadikölcsönkötvények? A pénzügyminiszter még nem döntött afelől, hogy a zárolt hadikölcsönkötvények névre, vagy bemutatóra fognak-e szólni. Hir szerint azonban a kötvények bemutatóra lesznek kiállítva. A végleges jellegű papírok kiadása a legközelebbi jövőben megtörténik s eddig is csak technikai szempontok hátráltatták. A hadikölcsön lebonyolítása ezzel teljes befejezést fog nyerni, nálunk ép úgy, mint Ausztriában.

— Díjmentes háborubiztosítás. Mindezen 37—42 éves B. osztályu néptelkelők, akik április hó 6-ika és május hó 4-ik között bemutatató szemlére kerülnek az 1867. óta fennálló Dana biztosító társaságnál Arad, Szabadságtér 3. minden pótlóijfizetés nélkül háboru esetre érvényes életbiztosítást köthetnek. (Telefon 3—39)

— Doktorrá avatás. Fáti Béla orvostanhallgatót, Kesztenbaum József Neuman-gyári tisztviselő fiát a budapesti tudományegyetemen ma az orvostudományok doktorává avatták.

— Házasság. Klein Lipót, Grünwald és Moskovitz cég üzveje a folyó hó 16-án tartja esküvőjét Sole Adolf sátoraljai helyi ékszerész leányával Margitkával Sátoraljai helyen. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Köszönetnyilvánítás. Wertheim Simonné 6 koronát az izr. nőegyletnek, Brasch Simonné 30 koronát, Steiner Jakabné 20 koronát, Pék Ernőné 10 koronát adományoztak a népkonyhájára, mely nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond az elnökség. A jövő héten a népkonyhában a védasszonyi tisztséget Hegedus Lászlóné, dr. Schusztér Henrikné és dr. Slomhardt Mórné urnők lesznek szivesek ellátni.

— Megjelenik a Carp Péter lapja. *Aradkarastból* jelentek: Szombaton reggel jelenik meg a „Moldova“ című új politikai napilap első száma. A lap minden eddig felülmúló hatalmas alaptőkével indul meg. A lapkiadó bizottság elnöke és a lap vezére Carp Péter, aki egymaga félmillió frank alaptőkével járult hozzá a Moldova megindításához.

— Eljegyzés. Etes Bela dr. aradi ügyvéd, a törvényhatósági bizottság tagja, tegnap tartotta eljegyzését Budapesten Haraszti Sándor malomtulajdonos és nagybirtokos leányával, Haraszti Rózsával.

— Pályázat odaitélése. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége a Hirschfeldé 1848. március 15-iki alapítvány ezidei kamatait a következő aradi munkaképtelen kereskedelmi alkalmazottaknak ítélte oda: Weisz Jenőnek, aki betegsége következtében es-Dau seu Rozsának, aki vaságra miatt vált munkaképtelenné.

— A tulvilágról e hónap 14., 15. és 16. napjain tartandó előadások képeire különösen felhívjuk a közönség figyelmét. Ez a vetített képekkel illusztrált előadás ugyanis az egybéként is világhírű ez irányú kutatásokat végzett tudósok vizsgálódásainak legfontosabb eredményeit mutatja be. Jegyek Kerpel Izsó könyvkereskedésében és az előadások kezdete előtt félórával pedig a földszinti kisterem bejáratánál kaphatók. Bejárat a Marospart felől lesz, a 48. számú kapun.

— Pászkaellátás. Az aradi ír. hitközség előjárósága értesíti a hitközség t. tagjait, hogy a pászka és lisztmezők árusítását a hitközségi pénztári hivatal f. hó 15-től f. hó 19-ig bezárolag a hivatalos órák alatt délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig eszközli. A pászka ára 1 korona 40 fillér kilogrammonként, a lisztmezőké 2 korona. Elküldeményeket hivatalunk nem fogad el. A kiváltandó pászka és liszt értéke azonnal kifizetendő és az áru nyomban átveendő és elszállítandó.

— Mégegyszer Hindenburg. A világtörténelemben nem találunk még egy esetet, ahol olyan szédítő eredményeket ért volna el egy hadvezér, mint Hindenburg. Népszerűsége pedig egyszerűen hihetetlen. Egy magyar zsemlésztánk, aki hosszú éveket töltött Németországban, Hindenburg közelében tartózkodott és nem egy ízben beszélgetett is vele. Egyszer ebédre volt hivatalos az említett zsemlésztánk, amikor egy expressz küldemény érkezett Hindenburg, a nagy hadvezér részére. Azt felbontva, egy gyönyörű, berámázott kép volt benne, még pedig az a cimlap, mely a Tolnai Világlapjában egyszer megjelent. Ennek az izlésesen kiállított képnek dupla kerete volt, melyet belül kinyitva, 5000 aláírást talált benne Hindenburg a Tolnai Világlapja előfizetői közül, akik hódolatukat fejezték ki a nagy hadvezérnek.

— Nagy bajok vannak most mindenfelé a kékkövel, mert a készletek kiesnyok és ami kapható, az rendkívül drága. A kékgalicot szőlőpermetezésnél nem lehet helyettesíteni, ellenben a tavaszi vetésnél a mag csávázására igen jól helyettesíthető Corbin magvédő szerrel, mely a mai viszonyok között olcsóbb, mint a kékgalic és alkalmazásának egyszerűsége, valamint üszök elleni megbízhatósága miatt, a legnagyobb figyelmet érdemli. A gazdaközönség jól teszi, ha már idejekorán ellátja magát Corbin magcsávázó szerrel, mert a vasuti szállítás nehézségei ugyanis meglassítják a szállítást. Tudomásunk szerint a Corbin használható tavaszi és őszi vetésnél, buza, árpa, rozs, zab és kukorica csávázásához. A Corbin nemcsak üszök ellen védi a magot, hanem egyszerűsége miatt megóvja a gazdát varjúk, galambok, egerek kártételétől is az elvetett magnál, mert a Corbinnal csávázott magot ezek az állatok utálják. Ezen kíválo szert már Magyarországon így gyártják, még pedig Ujpesten Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyárában. Nevezett gyár már eddigi cikkeivel is pl. lysoform országos híre tett szert. 8746

— Sok pénz megkíméltetik a közvetlen uri és női szövetek bevásárlás által Siegel Imhof Brünn szövetgyári cégnél. Magánszemélyeknek az által a lehetőség nyújtatik magukat a legolcsóbb gyári árért a legjobb és legdivatosabb szövetekkel ellátni. 8861

— Ingyen kapja kívánatra mindenki a 4000 képet tartalmazó főárjegyzéket Konrad János os. és kir. udv. szállító szétküldési áruházától, Brűx 1000. sz. (Csehország), a leggazdagabb választékot nyújtja használati és ajándék cikkekben, mindenki lelhet benne valami megelégedt. (Lásd hirdetését.) 8766

— Bevonulók részére takarók, valódi „dr. Jäger“-féle és tiszta selyem alsó ruhák, sweaterok, gummi-kabátok, flanel- és zophiringek, hátzsákok s más felszerelési áruk legolcsóbban „Chic“ uri divat üzletben, Arad, Andrassy-tér 15. kaphatók. 191

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek szállítását egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Értesíti Fischer Nagyáruháza a n. é. közönséget, hogy megérkeztek az új gyermek-kocsik! A legolcsóbb kivittől a legszebbig! Bevonulók részére fehérneműek, trikók, sveterok, hāti zsákok, keztük, bőr- és posztó kamásnik. Olcsó árak! Figyelem a cégre. Fischer Áruház. 227

— Nagy levélpapírvásár Kerpelnél.

— 80-as barna lemez Kerpelnél. 108

Kis történetek a nagy háboruból.

(Elutasítás.) A Fehér Kereszt kávéházban az utazók törzsasztalánál egy népfelkelő hadnagy, aki a polgári életben egyik budapesti kézműáru nagykereskedő cégnek az utazója, mesélte barátainak:

— A Kárpátokban harcoltunk, katonáimat egymásután ötször, még pedig nagyon hevesen visszaverte az ellenség, de bizony hatodszor ismét fűgön és szívósan nyomultak előre. Legényeim bravurja bámulatba ejtette őrnagyomat, aki megdicsérte őket, majd megkérdezte, hogy micsoda fiukból áll a század?

— Őrnagy úrnak alázattal jelentem, a fele kereskedelmi utazó, akik hozzá vannak szokva, hogy addig, amíg célt érnek, többször elutasítják őket, — feletem büszkén...

(A veszélyes keveredés.) Orosz fogságból írta egy p.— zászlós aradi barátjának:

— Harcszerű gyakorlatot tart egy orosz gyalogezred. Mikor a sáncokhoz ér, éppen egy ökröcsordát hajtanak arra. Az ezredes szigorú arccal a következő parancsot adja ki erre a tiszteknek:

„Mindenkire vigyázzon, hogy a legénység össze ne keveredjék az ökrökkel, mert különben az ördög se ismeri ki magát közöttük“.

(B. osztályuk között.) A népfelkelők kiképzésén jegyezte fel az alábbi apróságokat lapunk egy barátja:

— Mondd meg öcsém, mit fogsz tenni, ha őrségen vagy és a puskaporos toronyba belecsap a ménkü? — kérdi az őrmester.

— Őrmester urnak alázatosan jelentem a levegőbe repülök.

— Önkéntes Ludas, micsoda maga civilben?

— Kémikus vagyok, őrmester ur;

— Miért nem mondja magyarul: pecsétlészitő?

A népfelkelő őrmester odaszól az önkéntesnek: — Ne vágjon olyan vig arcot, mint egy idült alkoholiista, aki egy sörgyárat örökölt. (Észreveszi, hogy az önkéntes a noteszába jegyez.) Mit jegyez ottan? Vegye tudomásul, hogy kiszólásaimat magam szoktam a vicclapoknak beküldeni...

TANÜGY.

(—) Fölvétel az aradi tanítóképzőbe. Az aradi m. kir. áll. elemi népiskolai tanítóképző-intézet az 1915—1916. iskolaévre az I. év-folyamba 40 növendéket vesz föl, ezek közül kettőt teljes ingyenes, tizenegyet féldíjas, tízet teljes fizetéses bennakással és hármát egyenként havi 16 korona ösztöndíjjal (bejáró) vagy ingyen ebéddel (bejáró). A teljes fizetés bennlakók havi 32 koronát, a féldíjas bennlakók havi 16 koronát fizetnek a teljes ellátásért az intézet pénztárába. Csak éptestű és ép érzék-szervű, egészséges tanulók vehetők föl, akik a tanítói pályára alkalmasak s akik a folyamodás

évének június havában 14-ik életévüket már betöltötték s ugyancsak e hónapban 18 évnel nem idősebbek és akik hitelesen igazolják, hogy a felső népiskolát, vagy a polgári iskolának, realiskolának, gimnáziumnak négy alsó osztályát sikeresen elvégezték. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címzett folyamodványokat f. évi május hó 31-éig kell az aradi állami tanítóképző-intézet igazgatóságánál beadni. Folyamodó világosan tüntesse föl kérvényében lakóhelyét. (Utolsó posta, vármegye, utca, házszám.) A fölvételről a miniszteriumtól leérkezett rendelkezés után nyomban értesítve lesznek az érdekeltek. A fölvettek testét az iskolaév elején az intézet orvosa, zenei hallásukat annak zene tanára is megvizsgálja.

(—) Tanargyülés. Kérem a Tanárszövetség tagjait, fontos ügyben sziveskedjenek folyó hó 15-én, hétfőn délután 5 órakor az Aradvidéki Tanítókonviktus ebédlőjében megjelenni. Az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy uriaszony. A megfigyelés érdekes, de nem valószínű. A magas árakat azért kínálják az élelmiszerezésorás ügynökök, mert biznak abban, hogy még így is busás nyereséggel adhatnak tul áruikon, ha majd érezhetőbb lesz bizonyos élelmicikkekben a szükség. Pénzüik pedig van: legtöbbjüknek — épen a galíciai menekülteknek egyebük sinos, mint készpénzüik, amelyet más üzlet híján így forgatnak meg.

I. Mancsi. Levelét rosszul oimeste. Mi nem vállalkoztunk ilyen izenetek közvetítésére.

A. A. A lövészárkokban tartandó „mulatság“ meghívóját nem közöltük, mert kevés új és érdekes van benne.

A. osztályu. Tessék megpróbálni a kérvényezést, de ne ön írja a kérvényt, hanem gazdája, esetleg valamilyen mezőgazdasági intézmény.

M. B. Amit nem hisz lehetségesnek, az való: nem tudjuk a kért színművész nr lakásának pontos címét. De kérdezze meg egész bátran tőle. Talán megmondja.

Nisi fogoly. Levelezőlapot, vagy le nem zárt levelet tessék írni pontos címmel, ezredszámmal és a bélyeg helyén ezzel a megjegyzéssel: Prisonnier du guerre.

Csendőrség M. Ha vannak elvégezni való mezői munkái a csendőrséghez beosztott népfelkelőknek, akkor kérhetnek szabadságot is.

Ingyenes tanfolyam. Ilyen természetű közleményeket csak hirdetési rovatban lehet közzétenni.

Vidéki előfizető. Be lehet még hívni a 42—50 év közt kiszolgált katonákat, a 42 és 50 közöttieket, akik katonák nem voltak és a 18 éves korban levő népfelkelésre kötelezettek is.

Egy előfizető. A kritika mindig egyéni nézet és nem sok értelme lenne, ha beleszólást adnánk a már elhangzott kritikába a más nézetten levő olvasóknak. Arról meg épen nem lehet szó, hogy más lapban megjelent cikke nálunk adjanak feleletet. De ha már szó van a dologról: feleletében nincs igazsága sem. Az nem kárhözvétel és megszegényítés a színészre, ha a karzat kedvencének mondják. Azt hisszük, nagyon kellemetlen szinben tűnne föl a közönség előtt a szóban levő színművész, ha az ön „felelete“ napvi látogatna. És azt kérdeznék elsősorban, hogy kinek fáj az annyira, ha a színművészről nem épen a feltétlen dicsőítés hangján írnak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Németh Imre aradi kir. járásbírósi irodatisztet a budapesti kir. törvényszékhez helyezte át.

Uj könyvek.

* **Tájékoztató Vörös Kereszt** Kisegítő Kórházak alapításához és belső ügykezeléséhez különös figyelemmel a hadügyi és honvédelmi minisztériumnak az önkéntes betegápolásról szóló szabályzatára és kiadott rendeleteire. Irta: Pirkner János, a Vörös Kereszt Egyesület főmegbízott-helyettese. Ara 80 fillér. Kapható a „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság könyvkereskedésében, Budapest IX., Üllői-ut 25., Köztelek. A népszerű alakban megírt alapszabályaitól a Vörös Kereszt Egyesület alapszabályából vett kivonatot, mely a főkegyszületek megalakításának módjait tárgyalja, míg a könyv másik mellékletét képező nyomtatványminták között mindazokat megtalálja az érdeklődő, melyek a Vörös Kereszt Kisegítő-kórházak ügyvezetésénél nélkülözhetetlenek és melyek a „Patria” nyomdánál beszereshetők.

* **A világháború napjai.** A Nagy Háború Okmányai című vállalat keretében az Athenaeum közreboocsátja a világháborúval kapcsolatos összes jelentéseket, mint a világháború legautentikusabb dokumentumait. E történelmi fontosságú könyvek: Vezérkari és egyéb hivatalos jelentések a világháborúról címen ma jelent meg az első kötete, mely a leglázasabb időköt, a világháború első öt hetét örökíti meg. A kötetek páratlan olcsósága nagyon kezünkre jár abban, hogy mindenki megszerezhesse. Az első vastos kötet 1 koronába kerül, és minden könyvkereskedésben kapható.

* **Az angol kékkönyv** második része, amely a brit külügyi hivatal táviratváltását tartalmazza, szintén megjelent magyar fordításban. A mai háborús viszonyok között valóban el nem tudunk képzelni érdekesebb és aktuálisabb olvasmányt, mint a háború előzményeinek a hiteles dokumentumait. A világtörténelem e nagy eseményeit és a hiteles okmányokat ismertető, eszinosan kiállított kis füzet ára 60 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

* **A gyermek és a háború.** Evvel a tárggyal foglalkozik „A Nő” című feminista folyóiratnak márciusi száma, amely Glücklich Vilma-nak a fővárosban tartott nagyszerű előadását közli behatóan foglalkozván ebben a gyermek lelki világának képzeteivel. A lap ezenkívül több aktuális kérdéssel foglalkozik és egyelőre havonként egyszer jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 5.— kor. félévre 2.50 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Mária-Valéria-utca 12.

* **A világháború képes krónikájának** most megjelent száma is tele van szebbnél szebb haretéri fénykép felvételekkel, melynyomasú műmelléklete pedig a szerbeknél orosz gépfegyvereket mutatja be. — A háború történetének színes és eleven folytatása mellett külön említést érdemel a tengeralattjáró naszádról írt érdekes és szakszerű ismertetése. Ingyen mellékletképpen a füzethez is csatolva van: Jókai: A jövő század regénye című művének egy íve. Egy füzet ára 24 fillér. — Előfizetés negyedévre három korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Üllői-ut 18.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi március 14-én:
Délután fél 4 órakor másrészt helyarátkal:

Katala.

Operette 8 felvonásban Irta: Szomori Emil. A verseket írta: Mérei Adolf. Zene-et szerzette: Gajári Istvan. Rendező: Pogár Sándor. Karnagy: Tilger Árpád.

Este fél 8 órakor rendes helyarátkal:

C) Bérlet. C) Bérlet.

Tompa Kálmán felléptével:
Az oroszok Maramarosban.

Előadás előtt

„A Bécsi Burgban.”

Hazafias alaimi költemény. Irta és szavaltja: Tompa K

Közdete este 1/2 8 órakor.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Számtalanszor bevált

NATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
természetes égetés
SAVANYUVIZ

6997

A dupó égetése

húgyhomoknál és
hólyaghurutnál,
mint a húgysava
megkötő szer.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Március hó 15., 16. és 17-én:

Aranyhaju szfinksz

P. Márkus Emiliával.

271

APOLLO
SZÍNHÁZ.Mozgófénykép
Heti Szemle

az északi és déli
haretérről. ....

Repülés Przemysből.

Filmszenzáció

Halállovaglás

történet az artista életből.
3 felvonásban.

Nagy Attrakció.

21

Nyomtatványok

esinos kivitelben készülnek az Arad
nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk
felelősséget.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Koch: Az anyajegy, Knut: Linke Szerkesztő, Heyking: Caun, Zemplényiné: A leg hatalmasabb érzés, Zóray: A megváltó szerelme, Hevesi: A becsület, Czóbel: A két arany hajszál, Hervieu: Az idagen, Garal: Dr. Molitorisz röge: z méje, Butti: A boldogságért, Sven Hedin: Egy harcban álló nemzet, Doyle: Veszedelmek, Karinty: Két hajó, Lillencron: Háborus novellák, H.: Vörös könyv, Császár: Az ezredesék, Lux Terka: Novellák, Nagy Endre: Csataképek, Tábori levelék, Williamson: Az erdőkfia, Krudy: 42-es mozsarak, Mann: Halál Velenczében, Lagerlöf Liljencrona otthona, Jókai: Kedves atyafiak, Farnals: Igen! Nem, Nagy Endre: A nagy háború anekdotáinakese, Bródy: Fehér könyv, Fáy András: Attila, Grazia Deledda: A repkény, Révész: Az Urhidai leányok, Anatol Franco: A Szilfák alatt, Révész: Szentől szembe, Trisztán: A csendes férj, Maun: Ronda tanár ur, Borsszem naptár 1915. évre, ujhelyi N.: 1914. történelmi regény.

Némethen: Dahl: Der Zuchtmeister, Baljestrem: Weissse Tauben, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thönerne Füsse, Rachel: Baldbereit, Die heilige Riza, Werder: Im Inselmeer, Aage Madelung Die Gezeichneten, Zobeltitz: Aus tiefen Schacht, Rasmussen: Was Frauen wollen, Schubert: Die Flucht nach Amerika, Hartwig: Haus Bickenbach, Zobeltitz: Der Herr im Hause, Werder: Die Meistergeige, Harder: Erbsünde, Schumacher: Kaiserin Eugenie: Seeliger: Peter Voss der Millionendieb, Schirokauer: Die siebente Grosmacht, Gontard: Seelenverkäufer, Lützburg: Freda Halgren, Wasner: Der Presseball, Franken: Milhen Malhen und die Glasverwandte, Dreier: Auf eigener Erde, Bang: Die Vaterlandlosen, Wolzogen: Péter Karn.

**Kölcsondíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsontárba

is meglepő szóp

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsontári díj havi 2 korona,
vagy füzetenkint 20 fillér.

Legujabbak: G. L. Cobb: Manó! Gajary. A vörös ördögök, Molnár: Gondoloz-e rám? Heidberg: Egy haldokló katona dala, Nádor: A szív (Gitar dal), Bánóczy: Baba pá magának, Nephymausok, indulók és katonadalek albuma, Heidberg: No de mit akar a Tivadar a nőktől? Zerkovitz: Ez a pompás pesti csemeték! Granichstaeden Nad Mé ope reit.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papir-
kereskedése Aradon.

138

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcelánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok száfpadlás nélküli aranyból, platinaiból vagy porcelánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idős mint Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogpedagógusoktól mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkelőbb műszerével van felszerelve, elég garanciát nyújtok, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 167

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

APRÓ HIRDETESEK

HA gazdatisztet, nevelőt, nevelőnőt, tisztviselőt, segédet vagy bármiféle alkalmazottat keres, hirdessen az **ARADI KÖZLÖNY** apróhirdetési rovatában.
Az eredmény biztos, mert az **ARADI KÖZLÖNY**-t naponta sok ember olvassa

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy 6 lóerejű cséplőgarniúra és egy ház kerttel együtt Gyerekon eladó. Értekezheini lehet Tisza István-ut 21. sz. alatt, Rónai Józsefnél. 998

Papirszalvéta 1000 drb. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 781

Gyökerező riparia 1-2 éves, pótlásra igen alkalmas, eladó Hámory gazdaságnál, Deszk Ferenc-u. 8. 929

7 láb hosszú prima tölgyezőllőkaró, valamint szép tölgykerítésoszlop minden méretben waggononként jutányos áron kapható: Salamon Henrik és Fia faipari vállalatnál, Dézsa. 946

Tiszta ládak 30-50 kilogrammosok olcsón kapható Karolina-u. 7. 965

Veszek uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

ÜZLETEK.

Bécsy-féle vendéglő más vállalat miatt jutányos áron kiadó, esetleg eladó. Facán-utca 7. sz. 892

KÜLÖNFÉLE.

Tennis-pályák. Az „Aradi Athletikai Club” Holtmaros soron lévő sporttelepén 1915. évre tennis-pályák bérelhetőek a club elnökségénél. (Ifj. Vas Gusztáv, József főherceg-ut 22) 989

Bármilyen bádigos és vízvezetési munkát készit Diamant Jenő Árad, Weitzner János és Kaszinczy-utca sarkán. 2991

Az olvasó közönség figyelmébe ajánljuk több mint 110.000 kötetből álló elsőrendű Krausz Paulin-féle kölcsönkönyvtárt kötetenként 10 fillér. Telefon 511. 241

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos óras és ékszerész üzlete **ARAD, Szabadság-tér** Telefon 964.

Kereskedők figyelmébe!

Értesitem az igen t. kereskedőket, hogy

kávépörkölést

bármily mennyiségben

elvállal

jutányos árért a

Kávé Király

Forray-utca 7.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő ARADON,

József főherceg-ut 11. sz. Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony egybetéteket, sodrony kocsifűzéseket, gyermekágy és gyermek-kocskákat, réz karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összeszerelhető ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kócsma- és intézmény berendezését Elvállalok minden e szakmába végezhető munkát a legjutányosabb áron megvalósítom. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölk. 301

Cognac, Likörök, Szilvorum, Törkölypálinka, Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkakaktár, Lloyd-palota.

Anyák figyelmébe. Legjobb norvég **csukantjelenj.** Egy üveg ára **K. 180**

Kapható: **Wajdits György „TURUL”** gyógyszerárában Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

618-1915.

Hirdetmény.

A Magyar Királyi Belsőügyminisztérium 6540 1915. évi. számu rendlete alapján felhívom a város területén tartózkodó minden magyar, vagy osztrák menekültet, kik Amerikából rendszeresen kapnak pénzügyi támogatást, hogy a rendszeres pénzügyi hivatalban raját adásukban mielőbb jelent-

6050-1915.

Hirdetmény.

Tekintettel azon körülményre, hogy Arad város területén a tengetőművek legmagasabb ára 48 korona 50 fillérből állapították meg: ezen legmagasabb áron meg kell érni a kenyérszemesek a keverési arányok szor előtt tartásával az alábbiak legmagasabb árát a következőkben állapítjuk meg:

- 1. Tiszta 100% búzából 67.- korona
- 2. Dözsölött 70% buza, 30% árpából 57.40
- 3. Kenyér liszték:
  - a) 50% buza, 50% árpából 45.57
  - b) 50% buza, 50% tengeriből 45.28
  - c) 50% buza, 25% árpa és 25% tengeriből 45.41
  - d) 50% rozs és 50% tengeriből 43.74
  - e) 50% rozs és 50% tengeriből 43.40
  - f) sima 50% 50% buza és 50% árpából 46.49
  - g) sima 50% 50% buza és 50% tengeriből 46.15
- 4. Tiszta 100% kenyérszemes 43.30
- 5. Tiszta 100% árpából 44.18
- 6. Tiszta 100% kenyérszemes 43.50

Arad, 1915. március hó 12.

A városi tanács.

kezzenek annak bejelentése céljából, hogy kitél, vagy kitélő kapnak pénzügyi támogatást. Ugyanis a pénzügyi tárca útján csak az esetben lehetnek a jövőben kifizetve, ha a címzettek személyazonosságát hivatalom igazolja.

Arad, 1915. március 9. Greén főkapitány.

Az ujonnan életbe lépett polgári perrendtartás folytán szükséges

ügyvédi és bírósági nyomtatványok

kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Legjobb óvszer járványos betegségek ellen, mint Typhusz, kolera stb.

Figyelem!

a természetes

Krondorfi savanyuviz

üdit, frissit, gyógyit. Bor, pezsgőhöz legjobban alkalmas. 617

Kérje

ingyen és bérmentve órákról, arany- és ezüstárúkról, hangszerekről, fegyverekről stb. 4000 képet tartalmazó Kárjegyzéket.

Első árgyár. Konrad János os. és k. udv. szállító, Brák 1400. sz. (Oschoraz.)

Nikkel horgony-óra K 3.50, jobb K 4.20, O-estét fém-rem. óra K 4.80, svájci horgonyútvél K 5.—, háború-emiér-óra K 6.50, rádium-zeobóra K 8.50, ébresztővel K 21.50, nikkel-ébresztő K 2.80, fali-óra K 3.40, 3 évi jótállás. — Szétküldés utánvétel. Kockázat nincs! Kiszállítás megengedve vagy pénz vissza. 876

Értesítés.

Az izr. hitsorsosokat ezuton értesitem, hogy az őszeses orthodox kóser husvéti fűszerárakat, valamint finom bor és szilvórium az orth. főrabbi ur felügyelete alatt **kizárólag** nálam kaphatók.

Szives pártfogást kér kitűnő tisztelettel:

Deutsch Gábor
vegyeskereskedő
Arad, Hal-tér. 978

A drága tüzelő anyag
mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó

alágyujtásra
való papirt

használnak. Kb.
50 kifős bálakban
csomagolva kapható:
bálanként
2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi ó- és peccsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1008
Deák Ferenc-utca 40. szám.

V. 1759/15—1914. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1914. V. 1759/2. számú végzése által az aradi gör. kel. román egyházmegye szentszéke végrehajtató javára 1000 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1211 koronára becsült bu-torokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Csernovits Péter-u. 7. sz. folytatónál Hal-tér 6. sz. a. leendő eszközlésére 1915. március hó 23-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tcikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1915. évi március hó 9. napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

995
3093—1915.

Hirdetés.

Az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak 7492—1915. sz. megkereséséfolytán közhírré tesszük, hogy a hadműveleti terepen kívül levő kórházakban, vagy magán ápolásban elhalt, a legénységi állományhoz tartozó katonai személyek ellátási beadványaihoz az özvegyek keresetképtelenségét és vagyontalanságát igazoló okmányok is szükségesek.

Az ellátási ügyek sörgős lebonyolítása céljából kívánatos ezen okmányokat felszólítás nélkül az elhunyt csapattestének pótalakulásához beküldeni.

Arad, 1915. február 5.

A városi tanács.

Hirdetmény.**A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete**
ez évi rendes közgyűlését

f. é. április hó 11-én d. e. 11 órakor

tartja meg Budapesten, V., Géza-utca 2. szám alatt.

NAPIRENDI

melynek tárgyai:

Az évi üzleteredményről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása.

A zárszámadások felülvizsgálása és az évi mérleg megállapítása.

A tiszta jövedelemről való rendelkezés.

A kilépés folytán megüresedett három igazgató-tagsági hely betöltése.

A felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és díjazásának megállapítása.

Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az intézeti adósok is tagjal lévén az intézetnek, magukat a közgyűlésen az alapszabályok 28. §-a értelmében törvényhatóságokként tartott gyűlésükön választott meghatalmazottjaik által képviseltethetik, s záloglevélkölcsönök együttes összegének minden 500.000 K-ja után egy-egy képviselőt választhatnak, azonban kizárólag csak az intézeti tagok köréből.

Felhívtnak ennél fogva Arad megye területén lakó intézeti adósok, hogy amennyiben magukat a fentjelzett napon tartandó rendes közgyűlésen képviseltetni óhajtják, az általuk összesen felvett 4.808.300 koronányi záloglevélkölcsön után 8 képviselő megválasztása céljából 1915. március 21-én d. e. 10 órakor Aradon Weitzer János-utca 10 szám alatt, Dr. Robitsek Agost intézeti ügyész irodájában tartandó választógyűlésen megjelenni s részvételi jogosultságuk igazolására fizetési könyvüket magukkal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok

Országos Földhitelintézete.

(Tápanyomás nem díjaztatik.)

982

5714—1915. kh.

Hirdetés.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. Minisztérium 798—915 sz. rendelete értelmében mindenki, aki az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára olyan tengeri készletet jelentett be, amelyet a bejelentő az 1915. évi február hó 28. napjáig bezárólag más-tól vásárolt, a jelen rendelet életbelépésének napjáig azonban birtokában még nem vett: az ilyen bejelentés, ugyszintén az az adásvételi szerződés, amelyet a bejelentő a bejelentett készletet az említett határidőn belül megvásárolta, hatálytalan és az eladó, a ki a készletet tényleges birtokában tartja, jogosítva van ezt a készletet is a 790—1915. M. E. számú rendelet értelmében 1915. évi március hó 15. napjáig bezárólag az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára saját nevében bejelenteni. A hatálytalaná vált adásvételi szerződés alapján a vevő az eladótól — minden kártérítési igény nélkül — csupán az esetleg adott foglaló, előleg vagy vételár visszatérítését követelheti.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Arad, 1915. március 18.

Green, főkapitány.

4728—1915

Vásári hirdetés.

Közhírré teszem, hogy Aradon a folyó évi tavaszi országos vásár március hó 19-től bezárólag március hó 28-ig lesz megtartva; az állatvásár a „Birkás-dűllőben” lévő új vásártéren tartatik meg.

Az országos állatvásárok március 19 és 20-án akként lesznek megtartva, hogy a vásár első napján, vagyis március 19-én azaz pénteken a vásártérre kizárólag csak hasított körmű állatok u. m. szarvasmarha, borjú, sertés, juh, bárány; a vásár második napján vagyis 20-án azaz szombaton pedig kizárólag csak lovak hajthatók fel, eladás céljából.

A felhajtás ugy 19-én, valamint 20-án reggel 5 órától van megengedve. A kirakóvásár március hó 19-től március hó 28-ig tart.

Green Nándor
főkapitány.

FIGYELMEZTETÉS!

Az elkerített lóvásártérre is szabad szekérbe fogott lovakat bevinni, de csak akkor, ha a szekérbe fogott lovak is szabályszerű marhalevéllel vannak ellátva.

Aki a szekérbe fogott lovakat nem szándékozik az elkerített állatvásárra bevinni, marhalevél nélkül is bejöhet a külön kijelölt helyre.

Deutsch Anna

Szabadság-tér 5—6. szám.

Ajánlja a tavaszi idényre
gyermekruha divattermét, ahol
legjutányosabb árban készül-
nek izléses leány- és fiu ruhák.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő Depilor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreit arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntes kedvezményre jelenleg igényvel bírnak ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyúttal bizonytalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél és határrendőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyekben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási műhely és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirtda intézeteknél az I. cs. és kir. szab. Duna-gőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerrhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál tartósan alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;

d) a közsébbánya-munkásokoztszolgálatokhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által kiállított népfölkelő munkások valamint az egyéb különleges hadicéin szolgálatokra igénybe vett népfölkelésre kötelezettek;

f) azon népfölkelésre kötelezett egyének, akik a népfölkelési tényleges szolgálat alól már eddig is névszerint felmentve voltak; végül

g) a bevett és a törvényesen ellamert vallásfelekezetek felszentelt papjai, illetve felavatott lelkészei és papi jellegű tanárai.

Az itt felsorolt népfölkelésre kötelezettek az e) alatt említettek kivételével alkalmaztatásukat, valamint azt, hogy ezen alkalmazásban már 1915. évi január 1. óta állanak, az összeírás alkalmazásával községi előjáróságuk (városi hatóság, körjegyző) előtt, illetve az f) alatti felmentésüket előjáró hatóságuk, igazgaóságuk, illetve munkásokoztszolgálatuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által kiállított bizonyítványal igazolni tartoznak.

Azon népfölkelésre kötelezett, a ki a népfölkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz egeget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség büntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4 §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Kelt Aradon, 1915. évi február havában.

5483—1915.

Hirdetmény.

Az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság 994—1915. sz. megkeresése folytán közhírré tesszük, hogy a közös hadsereghez beosztott és 1915. évi március hó 15-én az aradi

cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz bevonulni kötelezett B) alosztályú népfölkelők a Kisszen miklós községben levő tüzérlaktanya melletti katonai barakkokban tartoznak bemutatásuk végett 1915. évi március hó 15-én reggel 7 órakor jelentkezni.

Arad, 1915. március 8-án.

A városi tanács.

2000—H. M. eln. 18.—1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XX. t.-c. alapján utasítottak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1873., 1874., 1875., 1876., és 1877. évben születtek és sorozó vagy egyes felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelennek osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvéd felülvizsgáló bizottság által a közös hadsereg, haditengerészet, a honvédség vagy a csendőrség kötelékéből az 1914. év június 31-éig elbocsátottak, vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek, továbbá azok a fent felsorolt években született, egyének, kik időközben a magyar vagy osztrák állampolgárságot, illetőleg bosznia-hercegovinai tartományi illetőséget megszerentek és állítási kötelezettség alá már nem estek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely községi előjáróságánál (városi hatóságánál), kis községekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek és pedig Aradon a katonaudgyi osztályánál 1915. évi március hó 7 től 15-ig.

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személy adatokat feltüntető okmány illetőleg népfölkelési igazolványt könyv, igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjáróságának később közölteendő rendelkezéshez képest folyó évi április hó 6 től május hó 4-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behívatali és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

A népfölkelésre kötelezettek, a bemutató szemlére egy megbízható kísérelővel fognak utasni s úgy oda, mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

Az osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hívatalnak be.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a véderő törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntes kedvezményre jelenleg igényvel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fennebb megjelölt évek valamelyikében született.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyúttal bizonytalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél és határrendőrségnél tartósan alkalmazott

A szépségápolás titka a használandó szépitőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

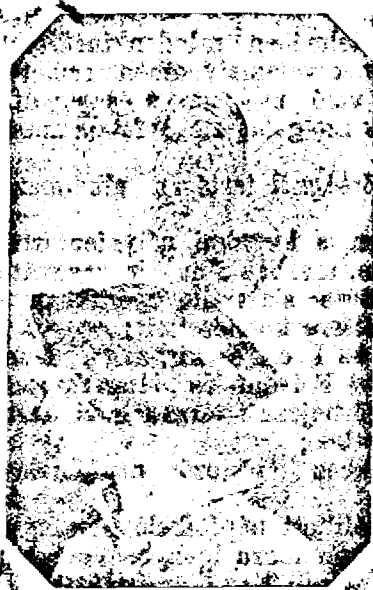
Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátvás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Megérkeztek már a legújabb női modell tagál és szalma kalapok

Villanyerőre berendezett női kalap átvarrások

a legújabb modell után csak 2 korona bármilyen színteljesítéssel együtt.

Minden vasárnap délután este 8 óráig női kalap kiállítás az üzletben.

Üridivat kemény-, puha és gyermek kalapok nagy raktára. Panama-kalapok vegyileg tisztítása nálam eszközöltetik.

Tisztelettel:

Bittenbinder Konrád Arad,
Deák Ferenc-utca 42. szám. (Fehér Kereszt-tel szemben.) 749

Kivánatra vidékre mintákat választékul küldök.

Kiváló szép és jól tejelő anyáktól származó szimmentali-berni jellegű

tenyésztő bikák

eladók a buzsáki gazdaságban. Megtekinthető bármikor. Előzetes értesítésre Arad állomásra kocsis adatik.

Posta: Arad-Gáj. 971

125—1015. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1915. március hó 22-én d. e. 11 órakor a Kasza- és Borona-utcának aszfalttal, illetve keramit vagy 1/2 kockával leendő burkolása iránt belügyminiszteri jóváhagyástól feltételezeten a városnéző földszinti termében sárt írásbeli versenyárgyalást tart a következő feltételek mellett:

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, aki iparagyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkálatok teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 11 óráig nyújtandók be.

Az elkészített vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért kaphatók, mintán az egységárak és végösszegek pontos beírása és a végösszegek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésevel adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánompénznek a városi pénztárba való letételt igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használandó fel. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közegai ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elviero vállalkozó tartozik az 5% bánompénzt 10% biztosítékra kiegyeztetni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszhatunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettséggel maradnak.

9. Ha vállalkozó a szállítási feltételeknek részben vagy egészben lehet nem tenne, j. gunk van őt a vállalatól minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkálatot kárára és vossáiyére másától beszerezni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket i. meri és elfogadja.

11. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával vsszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. A munka végérvényesen csakis a nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak jóváhagyása esetén fog kiadatni.

13. Távirathag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülönbben pótajánlatokat sem.

Arad, 1915. február hó 20.

A gazdasági szék.

Válogatott nyirségi

burgonya, rézgálic

eredeti hordókban.

Kapható: 932

Roth József
szállítónál Arad, Eöt-
vös-u. 3. Telefon 63.

Szilfát és kőrifát

hasáb-, vagy
tönkökben 920

veszünk. Czeiler és Szathmáry

4770—1915.

Hirdetmény.

As esetleg bekövetkező élelmiszer hiányra való tekintettel felhívjuk Arad város közönségét, hogy az összes vetésre alkalmas kerteket és területeket korai főszelek félékkel vesse be.

A korai főszelek közül főleg a következőket ajánljuk:

- Kelkáposzta, fehérkáposzta, kalarábé, spinót, tök, petrezselyem, sárgarépa, paradicsom, uborka, vöröshagyma s általában minden főszelek féle, mely a háztartásban feltétlenül szükséges.

A városi kertészet a szükséges dalántákat a város közönségének díjtalanul rendelkezésre bocsátja.

Arad, 1915. március 8.

Városi Tanács.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának f. hó 10-éi nirendelt, de még nem tartott március havi rendes közgyűlését a már közzétett sorrenddel folyó hó 16-án d. u. 4 órakor tartjuk meg.

Arad, 1915. március hó 12-én.

Varjassy
polgármester.

Fűmag, lucerna,
lóhere, bükköny
és egyéb tavaszi
Mautner-magok

kaphatók

Kornis Zsigmond

és Márton
liszt- és terménykereskedőknél
Aradon, Boros Béni-tér 21.

918 Telefon 918

4483—1915. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult veszetségi eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi febr. hó 12-től számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pörzson vezetessenek.

Figyelmertetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési miniszterium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárra, de pórás nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak lirtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1915. február hó 18-án.

Green Nándor,
közpály.

Eladó

több ezer darab kifogástalan minőségű

sima és gyökeres

Ripária-portális

Néhai Bárá Bohus László

örökösainél Világosan.

Költözőkők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Rézgálicot

szőlőbirtokosoknak még néhány hordóval

eladhatók.

A rézgálic azonnal átvehető.

Megkereséseket

„Rézgálic 5“ a kiadóba kérek.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözőkők figyelmébe: villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket minden szakmába vágó munkát. Pentos és gyors munka.

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos föléledényeket, villamos vasalókat, villamos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkeket

5292—1915. k.h.

Valódi brünni szövetek

az 1915 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes térfelhúzóhoz elegendő, csak

Egy szelvényt fekete szalonnához 20.—kor.-ért, szilvagy fehérrézt szövetet, turisztólónt, selyemkamarnát, női kosztámszöveteket stb. gyári árakon kárho, mint megbízható és szilárd cég mindenütt ismeri postógyári raktár:

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a megvásárolt szövetek szövetkészségétől közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacra rendeléssel, igen jelentősek. Az árak, az idejekorán kicserélési anyagbeszerzés által — dősgazdag vállalatok mellett — rendkívül olcsók. Mintahá, figyelmen kívül hagyva, már a legkisebb rendelésnél is, teljesen ingyenes.

TYPHUS

ELLENISERUM

(csak orvosi rendelethez.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. szám.

8546—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. ministeriumnak 417—1915. M. E. sz. rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a vándorló malomok tekintetében a buza és rozs őrlése a következőkben szabályoztatott:

1. § Aki búzát vagy rozstól oly malomba visz őrlése végett, mely lisztet vagy egyéb őrlémenyt berért vagy az őrlés végett behozott gabonaművek bizonyos hanyadást kizárólag az őrlés előlének házi szükségletére állít elő és lisztet vagy egyéb őrlémenyt eladásra vagy a behozott gabonaművel való kicserélés céljaira (c. uvarozásra) egyáltalában nem őröl (vándorló malom) köteles az őrlésére vitt búzán vagy rozson felül egyidőleg legalább ugyanannyi árpát vagy tengerit vagy e kétféle gabonaműt, együtt őrlés végett magával hozni.

Enhez képest az előbbi bekezdésben említett vándorló malom vállalatok ezentúl a felektől búzát vagy rozstól őrlésre csak úgy vállalkozhatnak el, ha a fél egyidejűleg az előbbi bekezdésnek megfelelő mennyiségű árpát vagy tengerit hoz magával.

2. § A vándorló malomvállalat az ily módon őrlésre hozott búzából és rozsból a fél részére ennek kivánságához képest a koronán felül legfeljebb 15% finomabb buza vagy rozslisztet kivonhat; a többi buza és rozslisztet keverés nélkül, de csak az egyidejűleg őrlésre hozott árpából vagy tengeriből nyert liszttel együtt szorgálatlanul át az őrlés előlének.

3. § A jelen rendelet rendelkezéssel megfelelően azokra az őrlészekre is irányadók, amelyeket akár a vándorló malom vállalat tulajdonosa vagy birtokosa, akár tármy oly harmadik személy, akinek a tulajdonos vagy a birtokos a malom őrlés végett átengedte saját házi szükségletének céljaira végez.

4. § Az őrlés előlé, valamint a vándorló malomvállalat tulajdonosa, vagy birtokosa, vagy használója, aki e rendelet rendelkezéssel megszegi, kihágást követ el és az 1894. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. § A miniszterelnöknek ezen rendelete 1915. január hó 28-án lépett életbe.

Arad, 1915. február 12.

A városi tanács.

Hirdetmény.

A nagyemelt m. kir. Ministerium 760—1915. és a nagyemelt m. kir. Honvédelmi ministerium 2509—1915—20—b. elr. sz. rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a nyers és töményített ammónia (kén-sav, kén-savas ammóniakból és méz-szitrágnál, calciumcyanamidból) meglévő készleteinek mennyiségéről való tekintet nélkül a f. évi március 3-án volt állapot szerint 1915 évi március 18. napjáig, és azon a ténnyel legkésőbb a hónap 8. napjáig bezárólag az előző hónap 20-án napján volt állapot szerint, hivatalom iparügyi osztályánál kell jelenteni.

A bejelentéshez szükséges bejelentő lapok az iparügyi osztályánál átvehető, ahol a szükséges további felvilágosítások is elegendőek. Földi anyagokból meglévő valamint ezután előállítandó készleteket a m. kir. Honvédelmi ministerium határozata igénybe vehető. Jelentéseket földmenés vagy kiutalás iránti kérésre, ugyancsak földi hivatalnál rendelkezésre álló nyomtatványon a Kereskedelmiügyi Ministeriumtól kérlemazható.

Mészárosok és mezőgazdasági szövetkezetek, mezőgazdasági célokra felhasználhatják:

a) mészárosoknál azokat a készleteket, amelyek 1915. évi március hó 8-ik napján birtokukban vannak, valamint azokat, amelyek részlete 1915. évi április hó 15-ik napjáig szállíthatnak,

b) a kén-savas ammóniakból az 1915. évi március hó 8-ik napján birtokukban levő készleteiknek egy részét.

Akik részletegőn előállításával, vagy arisztálásával foglalkoznak, részletegőnt mészárosoknak és mezőgazdasági szövetkezeteknek 1915. évi április hó 15-ik napjáig szállíthatnak.

Aki bejelentési kötelezettségét megszegi, a valóságban meg nem felelő adatokat jelent be, a birtokában levő készletet a hatóság előlé elitkolja, vagy az előlérlést megtagadja, továbbá aki az igénybe vett készletet vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elhasználja, feldolgozza, vagy elidegeníti, vagy pedig az az jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, ugyancsak az is, aki a készletnek szabályozott rendelkezésre visszabocsátása végett valójában adatokat nyújt, az az — szemnyiben eszelekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá esik — kihágást követ el és az 1894. évi L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1915. március 11-én.

Grein, Fk. püszg.

Neustadt és Herzog

fűzőkészítők

Arad, Salacz-utca 1.sz.

Főüzlet: Budapest, V. Bécsi-utca 9.

Van szerencsénk úgy az aradi, valamint a vidéki rendelőinket értesíteni, hogy tavaszi szövet-ujdonságaink megérkeztek. Dacára hogy az áruk árai tetemesen emelkedtek, mi ugyanazon árban készítjük a fűzőket mint eddig. Vidéki rendelőink kiknek mértéke megvan, levelezőlapon rendelhetik meg a fűzőt s mi azt 3 napon belül szállítjuk. Készítünk fűzőket mérték után már 24 koronától kezdve. Vidékre mértékvéleli utasítást küldünk. Nagy választék kész fűzőkben.

970

Szabadalmazott melltartó a cég egyedüli tulajdona, minden hölgynek nélkülözhetetlen ujdonság.

145—1915. éln. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Belügy-ministerium 21887—1915 számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy a cs. és kir. 8-ik hadsereg parancsnokság a területén harcvonalban levő katonák és katonai személyek látogatását betiltotta.

Figyelmeztetek mindenkit, hogy a fentnevezett parancsnokság területére ny cílből utra ne keljenek, még akkor sem, ha utazásigazolvánnyal bírnak, mert ha utazásuk megakadályozva lesz s maguknak hiába való kiadását okoznak.

Arad, 1915. február 27.

Greén Nándor,
őkapitány.

1668—1915. adhvssz.

Hirdetmény

a hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentések tárgyában.

Az 1915. évi március hónapban tartozik az, aki:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási listából töröltetett,
2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlant fegyverképtelenség nyilvánított,

a) a katonaszolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, melyt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálatteljesítésének következménye, ama község előjáróságánál (városi adóhivatalnál) hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomatványon,

a) polgári állását, b) lakását, c) ama sorozó járás illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesítettet, d) a esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik a megelőző 1914. évben állandó lakhelyén esetleg más községekben is kivett állami egyenes adók összegét hitelesen kimatni.

Ezenkívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11 § a értelmében a munkaadó fizeti a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880 XXVII. t. e. 20 § a értelmében a kiróvándó hadmentességi díj 3—8 szoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1-je) között lefolyt változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883 évi X. t. c. 4 §-ának 8-ik pontja értelmében ahol az első bejelentést tette szintén bejelenteni köteles.

Azok a díjkötelesek, akik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megrovva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, vallomásukat ugyanott telibe mondassák, de ha ezt tenni elmulasztják fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Kelt Aradon, 1915. évi február 15.

A városi adóhivatal.

2014—915. ahsz.

Hirdetmény

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A magyar korona országai területén bel- és külföldiek által ipari, kereskedelmi, pénzforgalmi, szállítási s bármilyen más haszonhajtó célból nyereségre alakult vagy üzletben tartott s nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek üzleti jövedelmeik után, amennyiben ezek a hányadóról szóló törvény határozmányai alá nem esnek, az 1875: XXIV. t. c.-ben meghatározott elvek és szabályok szerint adóznak.

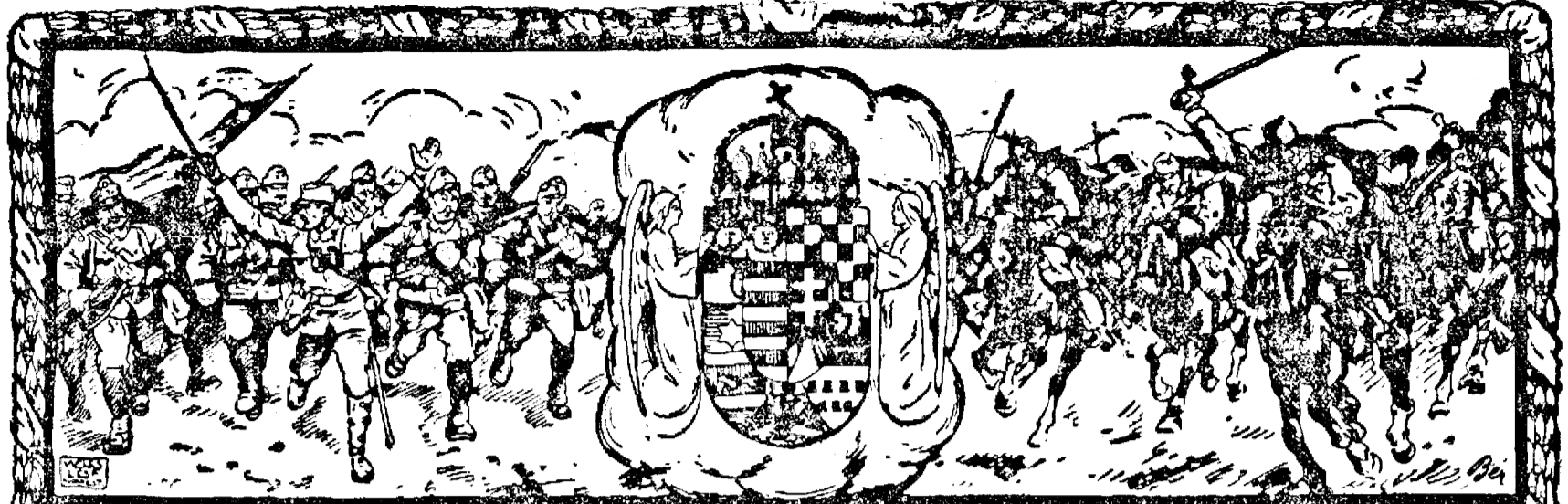
A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek igazgatói vagy ügyvezetői a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) az 1915. évi március 15—31. közötti időben benyújtandó üzleti jövedelem bevalláshoz a részvények utáni osztalékok, illetőleg kamatok felosztására és kifizetésére vonatkozó közgyűlési határozatnak szabályszerűen hitelesített kivonatát s a vállalat, egyesület jövedelmi mérlegét (nyereség- és veszteség-számláját) csatolni tartoznak. Ha a jövedelem mérlegben más községekben lévő fióküzletek jövedelmei is belefoglaltatnak, a körülmény a fióküzletre eső jövedelemnek kitüntetése mellett a bevallási íven megjegyzendő.

Az adóalap helyes megállapítása céljából a vallomáshoz csatolandó még:

1. a vállalat tulajdonát képező állampapírok vagy egyéb adómentes értékpapírok jegyzéke,
2. az üzleti költségek részletes kimutatása,
3. a közgyűlési határozatnak, a behajthatlan követelések törlesztésére vonatkozó kivonata.

Mindazok a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek, melyeknek igazgatóságai a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá tartozó jövedelem forrásokat az államkincstár megővítésére irányított szándékból akár szóval, akár írásban valótlannal mondják be, vagy titkolják, avagy hamis vallomást adnak, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával alkövetett jövedelmi kihágás miatt az 1909. évi XI. t. cikk 98 (az 1918: 50,000 sz. hiv. összeállítás 201.) §-a értelmében büntetendők.

Kelt Arad, 1915. március 1.

HŐSÖK SÖRE

TAVASZI IDENYSOR

A legnemesebb nyersanyagokból saját módszerünk szerint készült Idenysorunk minden évben febr. 20-ika körül jelenik meg a piacon szállítása a készlet fogyáig kb 6 hétig tart. Ebből megjelenése ösztönzi a világháború idejével melynek történetébe lángoló betűkkel írták be a magyar nevet a mi hős katonáink. Nincs elég fölgy a magyar erők rangfejeiben hogy leveleikből köszörüljünk minden

hősi hontokara a kinek vitézsége mi onfel adozása roha el nem mulo, de a fenyve vel vona br a magyar nemzet hirt velet. Vitézként aakra gondoltunk mi a mi orozni gyarmanyunket, a neveket adtuk HŐSÖK SORA. Minden tavaszra a mi nek pizzet emulünk és ne megállalunk a poharak, mindeztünk a magyar katonák világháború idejére

FŐVÁROSI SÖRFOZÓ R. T. KOBANYAN

Főraktár: Kaufmann Lajos és Társa nagykereskedőnél Boros Béni-tér; poharankénti kímérés Moyzes Ferenc sörcsarnokában Eötvös-utca 2., eredeti palackokban kapható a „Központi csemege-üzletben“ Atzél Péter-utca 1. Rothstein Mór Szabadság-téri üzletében stb.

Ajánlunk

5smert, kiváló minőségű, magas hőfoku és tüztartó

légszesz-kokszot

az aradi légszeszgyár terméke darabos- és dió- osztályozásban tetszés szerinti mennyiségben

házhoz szállítva

és teljes waggonrakományokban bármely vasut állomásra

a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és koksz-nagykereskedése Aradon. Városi és megyei telefon 139.

Nyir ségi

rózsaburgonya

jutányosan kapható

Kalmár Endre

terményüzletében,

Asztalos Sándor- és

Chorin Aron-utca

sarok. Zsidótemplom-épület

Caphocal

(Kafokal)

gyermek tápszer a tápszerek királya

Csecsemők, gyermekek legkedvesebb eledele. Izletes, olcsó, könnyen emészthető. Csonterősítő, hizlaló, fogzást elősegítő.

Aradon minden gyógyszerertárban és drogeriában kapható.

1 doboz 3 korona.

Használt ólom megvételre kerestetik.

KNAPP SÁNDOR

Almefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételei üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatszinekre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz uton. — Továbbá oszpe és szövet-függöny, szörme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdetés teljes címének feltüntetésével.
2. Jellege alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdetés címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
4. legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

LEVELEZÉS.

Főtisztviselő

levelére „Szimpátia” elutazása miatt nem válaszolhatott. Ha a hirdetés olvassa vasárnap „főtisztviselő” által megjelölt helyen ott lesznek. Különben írjon a főpostára posterestante. 974

„Elhagyott”

Levelét csak szombat délelőtt kaptam meg, ez az elmaradásomnak oka. Kérem szíves értesítését ajánlott levélben, vagy küldőncel egy pár nappal előbb küldeni. 981

Komoly

szándékkal ismeretséget keres fiatal urileánynak, fiatal nyugdíj-képes köztisztviselő. Teljes címen ellátott levelet „Zaiány” jelgére, diszkrétó mellett a kiadóba kér. 990

OKTATÁS.

Ingyenes tanfolyam.

Azon katonák feleségel vagy a háboruban elesettek özvegyei részére, kik szegénységük folytán irodai alkalmazást vállalni szándékosnak, ennek megkönnyítése céljából ingyenes gyors-, gépirási és könyvelési tanfolyamot nyitunk. Jelentkezéseket bezárólag folyó hó 31-ig a délelőtti órákban fogadjunk. Ziffer és Hollós írógép-üzemeltetői, Br. Bohus palota, III. em. 1058

ELLÁTÁS.

Isletes koszt

kapható háznál és házon kívül urileánynál. József főherceg-ut 1. II. 12. 967

Kosztot

házban és házon kívül méltányosan adok. Weitzer-utca 3. II. 978

ALKALMAZÁST NYER.

Egy

jó házból való leány tanuló leánynak felvétetik Cipő Tőzsde Apóthó meztől mellett. 1006

Egy fiatal

cipőkereskedő segéd felvétetik Iványi Menyhért cipő és uridivat üzletében. Arad Forray-u. 979

Perocentes

vendéglős keresetlik, óvadékképes előnyben részesül. Bővebbet Kaufmann Mátyásnál, Gyorokon. 958

Irodai

teendőben gyakorolt, gyors- és gépirásban jártas kisasszony azonnali, illetve f. hó 15-iki belépésre helybelli részvénytársaságnál alkalmazást nyer. Ajánlatok „Tartós” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 990

Correpetitort

keresek gymnasista mellé a délelőtti órákra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

Fiatal segéd

rőfős, férfi- és női divatszaktamból azonnal felvétetik Schwartzmann Herman Vulkán, Hunyad-m. 960

ALKALMAZÁST KERES.

Irodai teendőben

jártas férfi, jóírású, hadmentes, óvadékképes, gazdaságilag képzett, megfelelő alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 985

Szerény igényű

könyvelő vagy irodista azonnali belépésre ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 980

Irodai teendőben

jártas leány pénztárnoknői vagy irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 986

Nyugalmazott

vármegyei hivatalnok, kinek telekkönyvi, kataszteri és adóügyekben is jártassága van, a magyar, német, román és szerb nyelveket beszéli, megfelelő állandó alkalmazást keres. Ajánlatokat kéri „Török” jelgére a kiadóhivatalba. 992

Irodai teendőben,

magyar- és német levelezésben teljesen jártas hivatalnoknő, délutáni foglalkozást keres. Megkereséseket „Hivatalnoknő” jelgére a kiadóba kérek. 998

Hadmentes

fiatalember több évi berlini gyakorlattal, jeles kereskedelmi érettségivel bír, perfekt német-magyar levelező és könyvelő állást keres. Szíves megkereséseket „Kirtartó” jelgére a kiadóhivatalba kér. 942

Házvezetőnőnek

ajánlkozik középkorú intelligens nő magános urhoz, 14 éves bizonyítvánnyal rendelkezik. Nagy fizetésre nem reflektál, inkább jó bánásmódról. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 957

Német-magyar

kisasszony állást keres jó bánásmód mellett. Cím a kiadóhivatalban. 998

Cukrászdába

elárusítóknak ajánlkozik fiatal leány. Cím a kiadóhivatalban. 994

Agilis

fiatal urinő átvenne megfelelő üzletet elszámolásra, esetleg bizalmi állásra ajánlkozik. Elsőrendű kezesesség és referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 996

KIADÓ LAKÁS.

Kétszobás

utcai lakás elő- és fürdőszobával májusra kiadó. Péter-utca 2/c Szerbtemplom közelében. 1001

Batthyány-utca 31.

szám alatt tiszta három szobás utcai lakás május hó 1-re kiadó. Ugyanott egy száraz pince bérbe adandó. 977

Uri család

légfűtéses modern lakásból kétegyemásra nyíló butorozatlan szobát kiadna május 1-re. Bővebbet Lakásnyilvántartási iroda Deák F.-u. 8. telefon 816. 076

2, 3 és 4 szobás

lakást központi fűtéssel és állandó melegvízszolgáltatással ajánl a Lakásnyilvántartási Iroda. Telefon 816. 976

2 esetleg

3 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel Demeter-u. 1. sz. alatt kiadó. 976

Első emeleti

utcai lakás egy szoba alkovval előszoba, udvari szoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Szabadság-tér 5-6. sz. 991

Elegánsan

butorozott szoba előszobával kiadó, Asztalos Sándor-utca 1. sz. I. emelet. 989

Egy

vagy két kellemes utcai butorozott szoba előszobával kiadó Rákóczi-utca 5. Ic., ajtó 6. 988

Azonnal kiadó

2 egymásba nyíló külön bejárattal utcai szoba. Bővebbet Fábrián-utca 6. Műlek-ház, a földszinten jobbra. 999

2 szobából

álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékkel, május 1-re kiadó. Flórián-utca 6/b sz. 8-ik ajtó. 963

Szent László-utca 6. számu házban I. emeletén 4 szobás lakás, hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt f. évi május 1-re kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Burza Simon vaskereskedő-cég és Dr. Bedő Árpád ügyvédi irodája. 744

1 kétszobás

udvari lakás előszobával, május 1-re kiadó Thököly-tér 4. szám. 905

Magánházban

kertes udvarral, egy utcai- és egy udvari szobából álló lakás kiadó: Szt.-Péter-tér 6. szám. 988

Magánház,

mely áll 6 szoba, fürdőszoba, nagy pincével, külön házmesteri lakással, május 1-re kiadó. (Esetleg eladó.) Ugyanott 4 szoba, fürdőszoba is kiadó. Magyar-u. 13. sz. 874

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Modern lakás.

3 szoba, tágas előszoba, fürdőszoba, kiadó Lujza-utca 8. 966

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

3-4 és 5 szobás lakások

ujjonnan festve, minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, irodának is alkalmas, azonnalra kiadó Hassinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 3081

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Követitek

azonnali adás-vevéssel, a belvárosban egy 3-4 szobás adómentes ház, kert és mellékhelyiségekkel, továbbá egy jókarban lévő egylovas Stráfszekeret ruganyval, Lázár Sebő, telefon 747. 1000

Rode Island

fajbaromfi eladó, Kossuth-utca 53. 972

2 egész

új férfi ruha (frak és Smoking) jutányos árért azonnal eladó. Kelemen-tér 6. II. em., 23. ajtó.

Használt

butor, közte igen szép ebédlő jutányos áron eladó Petőfi-u. 1. Bővebbet a házmesternél. 983

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközölnétek. 148

Ha lábát

megakarja óvni a nedvességtől tétessen cipőjére gummi betét feltalpat az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetében. 775

Nemesfűz

dugványok, málna, ribizka, poszméte tövek és bokrok, diszcerjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos áron beszerezhetőek: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Csinos

kivitelű jókarban lévő szánkó eladó. Cím a kiadóhivatalban. 955

Három éves

egész garnitúra kovács szerszám szabadkézből eladó. Cím Kaba Márton, Odvos. 958